

Déli Hírlap

Redacția și administrația: Timișoara I., Piața Brațianu 3. Apare zilnic în afară de zilele după duminici și sărbători sub conducerea lui
Dr. VUCHETICH ANDREI

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Inscris în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal sub No. 83. (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10. Redactor responsabil:
Dr. VARNAY ELEMÉR.

EGYÜTTÉRZÉSUNK

minden részvétünk és rokonszenvünk gyenge szavait küldjük a megpróbáltatások szenvedéseit tűró északi államok népeinek. A finnek után a dánok és norvégek is belesodrótak abba a háborús áradatba, melytől olyan becsületesen és tisztességesen távol akartak maradni. A Kalevala hősi époszának népe, Ibsen, Knut Hamsun, Lagerlöf, Björnson, Undset és a többi író, tudós, feltaláló nemzete a békének hosszú, áldásos korszaka után szintén megismerkedett a háborúval és annak minden szomorú velejáróival. Akaratán és hibáján kívül, mert misem állott távolabb ezektől a számban kicsiny, de tudásban, műveltségben és békeszeretben nagy népektől, mint a fegyveres konfliktusokba való belekeveredés. Meg is tettek mindent, hogy a békét a maguk számára biztosítsák, de a kegyetlen végzet és a hadviselés erőszakosságokra épített módszereiragadozókként csaptak le rájuk. Mi, akik végigéltük a világháború minden borzalmaát, tudjuk, mit jelent az északi népeknek mostani megpróbáltatása. Ezért őszinte részvétünk, melyet csak gyenge szavakkal tudunk nyilvánítani.

Gyenge szavakat küldött nekik a rádió biztonságos hullámain keresztül Anglia is, pedig Albion volt az, mely a mostani helyzetet előidézte. Meggyőződésünk, hogy a német hadvezetésnek soha eszébe sem jutott volna Dánia és Norvégia megszállása, ha az angol haditengerészet a norvég felségvizek semlegességének megsértésével, az ország akaratára és tiltakozására ellenére aknamezőkkel ki nem terjesztette volna a háborút ezekre a semleges területekre is. Finoman úgy fejezték ezt ki, hogy hatályon kívül helyezték a fjordokkal csipkézett partok mentén a norvég felségjogokat. Köznapi és közérthető nyelven ezt úgy mondják, hogy megszüntették erőszakosan a norvég semlegességét. Csakhogy a semlegességnek az a természete, hogy minden irányban érvényesülnie kell. Ha megszűnik egyik állammal szemben, úgy megszűnt az összes többi hadviselővel szemben is. Így megszűnt kényszerűleg a Németországgal való vonatkozásban is. Az egyik aknákkal gondolja védhetni a maga érdekeit, a másik úgy, hogy katonailag megszállja a fontos gópontokat. A lényegben a két eljárás között nincsen különbség, csak művészi eltérések vannak.

És álszentkedés most szemforgatással sajnálkozni azoknak, akik ezt a helyzetet előidézték. És nem változtat a dolgon, hogy Chamberlain norvég nyelven rádiószózatban biztosította a semlegességüktől megfosztott nemzetet együttérzéséről és sajnálkozásáról. Az sem segít sokat és nem változtat a tényeken, hogy biztatja a norvégeket, tartsanak ki — az angol győzelemig. Ha Anglia győzni akar, úgy ehhez nem sok köze van egyik skandináv államnak sem. Legalább is nem olyan értelemben, hogy ők hozzák meg az áldozatot. Áldozatot annak kell hozni, akinek kedvére van a hadakozás és a háborúskodás. Az éther hullámai, melyeket Chamberlain igénybe vett, eljutottak ugyan Norvégiába, de édeskeveset segítenek és nem változtatnak a valóságon. Dánia és Norvégia idegen csapatok megszállása alatt van és fájdalmas és szomorú akkor is, ha a németek biztosították is őket, hogy sem függetlenségük, sem területi épségük ellen nem törnek. Egyet elértek az angolok: a várható összeütközés színhelyét nekik és tőlük idegen területre vitték át. Hadászati szempontból talán meg lehet ezt magyarázni, de erkölcsi tekintetben a legsúlyosabb bűn, amelyre a civilizáció nem talál feloldozást.

A nagy nemzetek háborús összecsapásainak minden kockázatát ügylátszik a kis nemzeteknek kell viselni. És nem véletlen, határozott tervszerűséget kell abban látnunk, hogy Lengyelországot az angolok buzdították ellenállásra, a skandináv államokat ők biztatták kitartásra, ők ígérték és ígérik segítségüket itt is és ott is. De az

A norvég kormány az ellenállás mellett döntött

Narwicknál visszavonult az angol tengeri haderő

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Londonból jelentik: A Havas-ügynökség közli: A legfőbb szövetségközi tanács nemcsak a németek által teremtett dániai és norvégiai helyzettel foglalkozott, hanem megvizsgálta mindazokat a lehetőségeket, amelyek a Németország által kiterjesztett konfliktussal kapcsolatban kötelezik a szövetségeseket, hogy minden következményre legyenek figyelemmel. Egyes semleges körök attól tartanak, hogy Németország Hollandia, vagy Belgium irányában is kezdeményezést tesz, bizonyos azonban, hogy az angol és francia miniszterek már megtekinték az intézkedéseket ilyen eshetőség bekövetkezésére, éppen úgy, mint ahogyan a legutolsó ülésen is számbavették a németek skandináviai beavatkozásait. A szövetségesek katonai kezdeményezései

az elhatározott intézkedések következményei és a katonai gépezet már a kedd délutáni ülés előtt megindult. Ennek eredményei a tengeren és a levegőben igen rövidesen láthatók lesznek, annál is inkább, mert az operációs terület most már nincsen korlátozva az elzási vonalra. A parlamenti körök kedden este igen derülátók voltak, mert számításba vették, hogy a német támadás következtében a hadszíntér kiterjedt oly nagy mértékben, hogy azt Németország nehezen fogja tartani tudni. Az általános vélemény az, hogy a birodalom által megkezdett operációk alkalmat adtak a szövetségeseknek olyan érintkezési pontok megszerzésére, amelyeket a német politika eddig igyekezett elkerülni.

Göbbels dr. szerint a szövetségesek akarták megszállani a skandináv félszigetet

Rómából jelentik: Göbbels dr. német propagandaügyi miniszternek azzal a kijelentésével kapcsolatban, hogy bizonyítékok állanak rendelkezésre arról, hogy a szövetségesek azzal a tervvel foglalkoztak, hogy a Skandináv-államokat elfoglalják, a Stefani-ügynökség Párisból a következőket sürgönyzi: Egyes politikai körökben kijelentik, hogy a szövetségesek készen tartották az expedíciós hadsereget, amelyet Finnországba szándékoztak küldeni, Norvégia elfoglalására. A német hatóságok tudomást szereztek a szövetségesek tervéről és azonnal megszállták Norvégiát.

Angol rádióüzenet a dán néphez

Londonból jelentik: A londoni rádió norvégnyelvű leadása során felolvasták Halifax lord üzenetét, amely a következőket tartalmazza:

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy az első norvég nyelvű leadás során a norvég népek és kormányának legmélegebb rokonszenvem kifejezését tolmácsolhatom és hogy bátoríthatom őket abban a harcban, amelyet késedelem nélkül és hősiességgel vettek fel a német támadókkal szemben. Norvégia hosszú idő óta első helyen áll művészeti téren és példája a jól kormányzott békés országoknak. Az angol nép csodálattal értesült arról, hogy Norvégia félelem nélkül szem-

beszállt a támadókkal, hogy szabadságát és függetlenségét védelmezze. Anglia és Norvégia együtt fognak küzdeni a győzelem kivívásáig.

Az angol rádió Dániához is hasonló üzenetet továbbított. Megállapította, hogy Dániát most már másodízben özönlötték el a németek. Az angol nép ezt a híradást nagy felháborodással vette tudomásul és a dán népet a legmélegebb rokonszenvéről biztosítja. Ez az esemény csak megerősítette a brit népek azt az elhatározását, hogy addig folytatja a háborút, amíg Európa népei felszabadulnak a támadás fenyegetései alól.

a segítség végeredményben néhány rádiószózatra zsugorodik össze. Szinte félni lehet attól, ha Anglia valamely állam biztonságát garantálja. Mert ha abban a reményben ringatózik is valaki, hogy végezetül mégis az angolok lesz a győzelem, mivel lehet felmérni, mivel lehet jóvátenni azt a tengernyi szenvedést, a pusztulást, emberek ezreinek halálát és az országnak bizonytalan ideig tartó megszállását, amivel ezt a biztatást és együttérzést meg kell fizetni? És féltő, hogy Dánia és Norvégia megszállásával még nem ért véget a kis államok megpróbáltatása. Gya-

nus hírek és cáfolatok érkeznek, hogy a nyugati szövetségeseknek eszükágában sincs Belgium vagy Hollandia semlegességét megsérteni. Ebben a két országban a megnyugtató célzattal kiadott cáfolatok ellenére is ideges a hangulat és nem tudják, mit hoznak a legközelebbi órák. Nem tudja senki, csak talán azok, akik a népek millióinak sorsát, egész jövőendő életét a fegyverek erejével akarják intézni. Istenem, mikor eléged meg az emberiség szenvedéseit, mikor veszed le vállairól a nehéz keresztet, hogy elmuljenek a keserűségek csordultjai telt pohara?

„A háboru egy évvel megrövidül“

Londonból jelentik: Az angol lapok nagy részletességgel foglalkoznak a keddi eseményekkel. A Times azt írja, hogy Anglia és Franciaország Norvégiának a legnagyobb segítséget nyújtja függetlensége visszaállítása érdekében. A Daily Telegraph szerint a szövetségesek flottájának minden oka megvan arra, hogy meg legyen elégedve a Németország által teremtett új hadszíntérrel, mert a svéd vasércszállítványok kimaradása Németország végét jelenti. A birodalom rosszul számított és a szövetségesek tudni fogják, hogy hol csapjanak le. A Daily Mail véleménye is az, hogy a harcát kiterjesztésével Németország végzetes tévedést követett el. A Daily Express azt írja, hogy a szövetségesek fővárosaiban hozott rendkívül fontos intézkedések

rövidesen nyilvánosságra kerülnek, de már anynyi bizonyos, hogy ezek révén a háborút legalább egy évvel megrövidítik.

LUXEMBURGTÓL AZ ÉSZAKI SARKIG HOSSZABBODIK MEG A FRONT

Párisból jelentik: A szerdán megjelent francia lapok közlik, hogy a szövetségesek válasza a német akcióra igen rövidesen megtörténik. A Matin azt írja, hogy a harci zóna Luxemburgtól a sarki övezetig fog kiterjedni. Az Excelsior rámutat arra, hogy a német ultimátumot a dán kormány elfogadta, az oslói kormány visszautasította. A szövetségesek minden lehető segítséget megadnak Norvégiának, nehogy Lengyelország sorsára jusson.

Norvégia

Németország nem avatkozik bele a norvég kormány alakításába

Berlinből jelentik: A Stefani-ügynökség közli, hogy Németország oslói nagykövete megbízást kapott a német kormánytól, vegye fel az érintkezést a főváros közelében tartózkodó norvég királlyal és közölje vele, hogy

Németország nem avatkozik bele a norvég kormány alakításába.

Ez olyan kérdés, amely kizárólag Norvégiát érinti. Németországnak egyedüli kívánsága csupán az, hogy

Norvégiának csak egy és ne több kormánya legyen,

hogy ezáltal a német hatóságok olyan kormánnyal tárgyalhassanak, amely fel van hatalmazva arra, hogy a norvég nép nevében beszéljen.

MIKOR HATÁROZTAK EL A NORVÉG KIKÖTŐK MEGSZÁLLÁSÁT

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség közli, hogy valamennyi, Norvégiából érkezett hír beszámol arról, hogy a németek akkor határoztak el a norvég kikötők megszállását, amikor a szövetségesek az aknákat a norvég felségvizeken elhelyezték.

NORVÉGIA TOVÁB IS ELLENALL?

Londonból jelentik: A Reuter-iroda jelentése szerint az oslói angol követ is Hamarban tartózkodik. Már jelentette a külügyi hivatalnak, hogy a norvég kormány az események következtében sem rendült meg és el van határozva az ellenállás folytatására.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint londoni norvég körökben nem erősítették meg azt a hírt, mintha Norvégia előkészületeket tenne a Németországgal való tárgyalásra. Éppen ezért minden ilyen híresztelést tartózkodással kell fogadni, mert az a gyanu, hogy az német forrásból származik és Oslóból terjesztik.

A STORTING EGY VIDÉKI VÁROSBAN ÜLÉSEZETT

Helsinki-ből jelentik: A finn rádió megcáfolja azokat a híreket, amelyek arról szólnak, hogy Norvégia és Németország között tárgyalások múltak volna meg. A törvényes norvég kormány miniszterelnöke az Elverunban tartott stortingülésem beszédet mondott és bejelentette, hogy

Norvégia el van szánva a harc folytatására és az ellenállásra,

hogy függetlenségét és területi épségét megvédelmezze. A storting egyhangú határozattal magáévá tette a miniszterelnök álláspontját.

KÉT NORVÉG MINISZTER VISSZATÉRT OSLOBA

Oslóból jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Csak most vált nyilvánvalóvá, hogy a kormánynak csupán egy része hagyta el Oslót. Több miniszter a fővárosban maradt, hogy összehívott esetben lehessen a német követséggel. Kedden délután Oslóban a nyugalom már helyreállt. Két miniszter visszatért Hamarból és találkoztak a kormány többi tagjával, csatlakozva a Quisling által megalakított új kormányhoz.

A FRANCIA KÖVET IS HAMARBA MENT

Párisból jelentik: Hivatalosan megcáfolják azokat a híreket, amelyek szerint az Egyesült Államok elvállalta volna a norvégiai francia érdekek képviselését. Jól értesült körökben emlékeztetnek arra, hogy Dammierre oslói francia

követ a norvég kormánnyal együtt Hamarba utazott és továbbra is rendes körülmények között fejti ki működését.

HAT EMBER A NORVÉGOK VESZTESEGE

Helsinki-ből jelentik: A finn rádióátlomás közölte, hogy a német csapatoknak Oslóban tör-

Dánia

Bevezették a márkavalutát Dániában

Kopenhágából jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Az ország semlegességének megvédése érdekében benyomult német csapatok megjelenése nagy meglepetést keltett a dán nép körében, de különösen Kopenhága lakói között. A katonai támaszpontok megszállásának híre igen gyorsan elterjedt. A lakosság igen barátságos magatartást tanúsít a német katonákkal szemben. A dán királynak a néphez intézett felhívása nagyban hozzájárult a nyugalom megőrzéséhez és minden egyes dán polgár nyugodt és megértő magatartást tanúsít.

Londonból jelentik: A kopenhágai rádió jelentése szerint a megszálló német csapatok fize-

tési eszközként a Német Hitelbank utalványait használják. A márka árfolyamát 2 dán koronában állapították meg.

DÁNIAK KÜLÖNLEGES HELYZETE LESZ.

Amszterdamból jelentik: A semleges lapok berlini tudósítói úgy hiszik, hogy Dánia és Norvégia nem lesz protektorátus, mint Csehszlovákia és Morvaország, sem kormányzóság, mint Lengyelország, végül nem lesz vazallus, mint Szlovákia. Dánia berlini és Németország kopenhágai követe helyén marad és a szerdán letartóztatott és a Kaiserhof szállodában visszatartott dán és norvég újságírókat szabadlára helyezték.

Svédország

Titkos ülést tartott a svéd országgyűlés

Stockholmból jelentik: A svéd országgyűlés tegnap este titkos ülést tartott. Hír szerint Hamson miniszterelnök közölte, hogy a svéd kormány a legszigorúbban örökdió semlegességén. Ezt az álláspontját közölte is a német kormánnyal és kifejtette a német követelést, hogy szándékában van megőrizni azt a semlegességi politikát, amelyet a háború folyamán többször kifejezésre juttatott és hogy megtartja teljes szabadságát és megteszi a szükséges intézkedéseket a semlegesség fenntartása és megvédése érdekében.

JEGYZÉKVÁLTS BERLIN ÉS STOCKHOLM KÖZÖTT

Stockholmból jelentik: A német birodalmi kormány stockholmi követe útján a svéd kor-

mánynak emlékiratot nyújtott át, amelyben bizonyos kérdéseket és kéréseket intéz Svédországnak a Dániában és Norvégiában tett német intézkedésekkel kapcsolatos magatartásra. A svéd külügyminiszter tegnap este nyújtotta át a választ erre az emlékiratra.

A svéd kormány válaszában kijelenti, hogy továbbra is ragaszkodik szándékozik a szigorú semlegességi politikához és nem akar semmiféle olyan lépéseket tenni, amelyek a dániai és norvégiai német intézkedések ellen irányulnak. A svéd kormány hangoztatja továbbá, hogy nem szándékozik semmiféle olyan övintézkedést foganatosítani, amely a német és a svéd kormány között viszályra adna okot.

Az északi háboru

Német hivatalos jelentés a megszállásról

Berlinből jelentik: A német nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: Nyugaton nincs semmi különös esemény. Dánia és Norvégia semlegességének érdekében Németország kénytelen volt katonai intézkedéseket foganatosítani. Ezt a német haderő, a tengerészet és a légi haderő osztagai Falkenhayn tábornok vezetésével, a három fegyvernem osztagai egymással teljes

összhangban hajtották végre. Gépesített csapatok és páncélos német erők kedden, a kora reggeli órákban átlépték a határt és gyors előnyomulásban megszállták Jütland szigetét. Egyes dán területeken ütközetek folytak le annak következtében, hogy a dán katonai alakulatok egyes parancsnokai még nem kapták meg az utasítást az ellenállás megszüntetése érdekében. A

CAPITOL MA A POLLO

A JAVÍTÓINTÉZET

Érdekfeszítő cselekményű film. A főszerepekben: Rita Johnson, Tom Neal, Bernard Nedell. — Kiegészítésül: Anglia védve van: AZ ANGOL FLOTTA

BÖLCSŐDAL

Nagy zenés film, egy híres énekespár szerelme és sorsa. — A főszerepekben: Benjamino Gigli, Cebotari Maria

őn kormány intézkedésére ezek az útközetek hamarosan véget értek. Jütland megszállásával egyidejűleg német csapatok szálltak partra a Kis és a Nagy Beltben. E partraszállásoknál a német csapatokat a légi haderő támogatta. Csapatunk Kopenhágát a déli órákban elfoglalták. Norvégia több fontos támaszpontjának megszállása során a norvégek ellenállást tanúsítottak. Így különösen Oslóban és Kristiansundban volt erősebb az ellenállás, amelyet a német haderők mindenütt letörték. A német haditengerészet a rábizott feladatát teljes mértékben elvégezte. Ez abból állott, hogy a hadműveleteket az egész vonalon biztosították a sokszoros angol és francia túlerő ellen, lehetővé tette a csapatok szállítását és partra tételét. A német csapatok partraszállása mindenütt teljesen sikerült. A kikötőbe való behatolásnál a német haditengerészet mindenütt megtörte az ellenállást. A haditengerészet Oslóban elnémította a legnagyobb norvég parti útegeket. A harcok közben a Blücher német cirkáló súlyosan megsérült és a hadihajó továbbhaladva, az aknazarba ütközött, majd két akna robbanva alatta, elsüllyedt. A Karlsruhe német cirkálóhajó a harcok közben szintén elmerült. Ennek a hajónak a legénységét megmentették. Csak a csapatmozdulatok befejezése után lehet áttekinteni azokat a veszteségeket, amelyeket a szövetségeseknek a német haderők okoztak. Egy angol repülőgépet a légi harc során lelőtünk. Norvégia további megszállása gyorsan és rendben halad előre.

A TÖRTÉNELEM LEGGYORSABB PARTRASZÁLLÁSA

Berlinből jelentik: Katonai körök kijelentése szerint Norvégia megszállásában igen nagy szerepet játszott a német légihaderő. A megszálló csapatokat főleg repülőgépen juttatták el a katonailag fontos pontokhoz. Rámutatnak arra, hogy

a német akció a világ leggyorsabb partraszállása és a támaszpontok leggyorsabb katonai megszállása volt.

Tagadják, hogy a német légihaderő bombázta volna Oslót. Csupán néhány kikötőre és erődítményre dobtak bombát, ahol ellenállást kíséreltek meg. A legsúlyosabb bombatámadás Kristiansundot érte. Az angolok katonai beavatkozása csak kedden következett be a dán felségvizeken és itt német hajók ellen torpedókat lőttek ki.

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung azt írja, hogy Dánia és Norvégia villámgyors elfoglalása és a partraszállás a világtörténelem páratlan akciója. Ezt az akciót óramű pontosságával hajtották végre. Senki sem kételkedhet már abban, hogy ki az Északi-tenger ura. Hol vannak azok a stratégiák, a kik azt állították, hogy a kezdeményezést kivették a németek kezéből. A Deutsche Allgemeine Zeitung azt írja, hogy Anglia az ökológót Norvégiára is ki akarta terjeszteni, de Németország meggyőztette ezt a kísérletet. Németország nem akar háborút Skandináviában, hanem meg akarja menteni a Skandináv országokat az Anglia által tervezett háborútól.

VISSZAVONULT NARWICKNÁL AZ ANGOL HADERŐ

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal szerdán délelőtt a következő hivatalos jelentést tette közzé: Az angol torpedórombolók szerdán hajnalban megtámadták a Narwick norvég kikötő előtt álló ellenséges erőket. Erős ellenállás, majd ütközet folyt le, amelynek során a Hunter és Hardy angol torpedórombolók elsüllyedtek, míg a többi hajók visszavonultak. Az áldozatok számáról még a részletek nem ismertek. Az ellenség veszteségeit szintén nem ismerjük még véglegesen. Stockholmból származó jelentések szerint egy német cirkáló elsüllyedt. Norvégia nyugati partjai közelében egy angol torpedónaszád megtorpedózott egy német tengeralattjárót. A szövetségesek tengeri haderői behatoltak a Bergen közelében lévő kikötőbe, megtámadták az ott levő ellenséges cirkálót. Bombák célba találtak. A kísérő angol repülőgépek szintén támadást intéztek a Bergenben levő ellenséges hadihajók ellen.

A Narwicknál lefolyt tengeri ütközettel kapcsolatban a Stefani ügynökség közli, hogy az elsüllyedt Hunter nevű angol hajó 1340 tonnát tartalmazott, legénysége pedig 145 emberből állt. A Hardy torpedóromboló, amely zátonyra futott, 1505 tonnás volt, 175 emberrel.

ERŐS NÉMET CSAPATOK SZÁLLTAK MEG OSLÓT

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnokság közölte, hogy tegnap este Norvégia valamennyi katonailag fontos támaszpontja német kézbe került. Többek között Narwickot, Trondheimt, Bergent, Stavangert, Kristiansundot és Oslót tartják megszállva erős német csapatok.

Stockholmból jelentik: A Norvégiából érkező hírek szerint a kijárási légi kikötőt bombák pusztították el. Ezt a támadást hat német repülőgép hajtotta végre kedden reggel 8 órakor.

KERESKEDELMI TENGERÉSZEK VÉGEZTEK NARWICK ÉS BERGEN MEGSZÁLLÁSÁT

Stockholmból jelentik: Narwick, Bergen és több más norvég kikötő elfoglalásáról itt a következőket tudták meg: A német katonák partraszállítását azok a tiszték és katonák hajtották végre, akik a svéd ércszállításnál teljesítettek szolgálatot a német tehergőzöskön. Ezek ugyanis kedde virradó éjszaka parancsot kaptak, hogy azonnal vonuljanak be a számukra kijelölt kikötőkbe. A tehergőzösk személyzete ezután felvette a német tengerészek egyenruháját, a hajó belsejéből elővették fegyvereiket, amelyekkel sikerült megtörni a jelentéktelen norvég ellenállást.

A BŐR ERŐSÍTÉSÉHEZ

ELSÜLLYEDT NÉMET TEHERGŐZÖS

Stockholmból jelentik: Tegnap este elterjedt hírek szerint Norvégia nyugati partjai mentén torpedótámadást érte a 9000 tonnás Amasis nevű német hajó. A gőzös szénrakománnyal igyekezett Osló felé. Az Amasis legénységét repülőgépek megmentették.

Róma

„A kezdeményezés már nincsen a szövetségesek kezében“

Rómából jelentik: A Stefani-iroda közli: Az olasz lapok hangsúlyozzák, hogy Norvégia és Dánia elfogadták a német védelmet és leszögezik, hogy a német akció elkerülhetetlen volt, miután a szövetségesek megsértették a skandináv semlegességet és még nagyobb arányú katonai tevékenységet készítettek elő. A Messagero kiemeli a francia—angol kísérlet sikertelenségét és hozzáteszi, hogy

az európai konfliktus most elhatározó fordulathoz ért.

A kezdeményezés nincs többé a nyugati szövetségesek kezében és azt sem lehet állítani, hogy az Észak-Európára áthelyezett hadszíntér bátorító kilátást nyújtana a szövetségeseknek. A Popolo d'Italia hangsúlyozza, hogy az aknák elhelyezésével a szövetségesek elsőnek sértették meg Norvégia semlegességét, ma pedig az angolok és a franciák tiltakoznak, mert későn érkeztek.

Washington

Amerika politikája nem változott

Washingtonból jelentik: Az általános benyomás az, hogy

Németországnak dán és norvég területekre való benyomulása nem változtat az Egyesült Államok benemavatkozási politikáján. Amerikai körökben megállapítják, hogy a szövetségesek elmentek a megengedett végső határig, amikor aknákat helyeztek el norvég vizeken. Németországot az amerikai közvélemény teljes mértékben elítéli ezért az újabb támadásért, amit kis és védtelen nemzetek ellen indított.

IZLAND ÉS GRÖNLAND HELYZETE

Washingtonból jelentik: Amerikai politikai körökben úgy vélik, hogy

Németország skandináviai tevékenységének igen gyorsan hatása fog mutatkozni az amerikai nemzetvédelmi politikában. Az első következménye az lesz, hogy újabb hiteket folyósítanak a hadianyaggyártás meggyorsítására és hangsúlyozzák annak fontosságát is, hogy

Izland és Grönland sztratégiai helyzetének fontosságát is az Egyesült Államok szempontjából.

Ez a két dán birtok uralja a két földrész közötti átkelést.

ROOSEVELT NYILATKOZIK AZ ÚJ HELYZETRŐL

Washingtonból jelentik: Általános a benyomás, hogy Dánia és Norvégia megszállása ezidő szerint

nem változtatja meg Amerika politikáját, amely az európai háborúba való benemavatkozás alapszik. Amerikai kormánykörökben azzal

a tervvel foglalkoznak, hogy Skandináviából el távolítják az amerikai alattvalókat.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök kedden este érkezett Washingtonba. Az őt fogadó újságírók egyike ezt a kérdést tette fel: — A skandináv országokban történt német invázió közelebb hozta-e a háborút az Egyesült Államokhoz? Roosevelt válasza így hangzott: — A legutóbbi 48 óra eseményei kétségkívül sok amerikaiiban a háború gondolatát kelbítették fel. Jó volna, ha az amerikai nép az utóbbi hat hónap európai eseményeire gondolna.

AMERIKÁBAN VAN A SKANDINÁV ÁLLAMOK ARANYA

Washingtonból jelentik: A kereskedelmi miniszter nyilatkozatot tett, amely szerint a skandináv államok aranykészletüket legutóbb Amerikába szállították, hogy biztonságba helyezték.

NORVÉGIA — A LISTAN

Newyorkból jelentik: Szerda reggeltől kezdve a norvég zászlót a hadviselő felek listájára vezették.

KANADA MOST MÁR KÖZVETLEN VAN ÉRDEKELVE

Ottavából jelentik: Mackenzie King kanadai minisztereinek összehívta a kormány tagjait. A kanadai lapok rámutatnak arra, hogy a hadszíntér kiszélesítése közvetlen hatással van Kanada érdekeire is az európai konfliktusban. Ha a németek Grönlandra és Izlandra is kiterjesztenék uralmukat, úgy Kanadát onnan könnyen meg lehetne támadni.

CORSO moziban pénteken

szenzációs premier:

A HÁROM TESTŐR

Két részben, a főszerepben

JOHN WAYNE

I. rész: 1. A tüzes gyűrű. 2. Mindenki egyért, egy mindenkiért. 3. A kémek királya. 4. A sivatag kalózai. 5. Lázadók támadása. 6. A halál Marathonia

Ma utoljára: A halhatatlan keringő

PARRAGI GYORGY:

II. Vilmos és Bismarck szakításának félévszázados évfordulója

Ez év márciusában volt ötven esztendeje annak, hogy Bismarck II. Vilmos császár kétszeri felszólítása után benyújtotta lemondását és ezáltal új korszak kezdődött Németország politikájában, a mely új fejezetet „wilhelminus” korszaknak neveztek el a történészek. Amikor Bismarck távozott a német államügyek vezetésének éléről, a német nép önkénytelenül is veszedelmet sejtett és ezért fogadta általános „birodalmi duzzogás” a vaskancellár távozását. A szorongó elérézéseket a bekövetkezett események tulságosan igazolták. Bismarck bukásának nagy része volt az 1914-es világháború kitörésében, sőt annak a drámának fellédésében is, amely most játszódik le a szemünk előtt. Épp azért, mert Bismarck távozásának hatóereje a jelenben is besugárzik, érdemesnek tartjuk részleteit megvilágítani.

BISMARCK ÉS A KÉT VILMOS

II. Vilmos 1838 június 15-én lépett trónra. Nagy atyjától és atyjától örökre kapta a birodalmi kormány élén Otto von Bismarckot, a német egység megteremtőjét. Tulságosan határozott és makacs egyéniség volt Vilmos is, Bismarck is ahhoz, hogy együttműködésük huzamosabb időn át biztosítsák. Bismarck megszokta, hogy maga gondolkodik és cselekedjék mindenkor urai helyett. I. Vilmos és Bismarck megegyeztek abban is, hogy meggyőződéses hívei voltak az Oroszországgal való barátságnak. Bismarck politikájának legfőbb célja az volt, hogy megakadályozza Anglia és Oroszország kiegyezését vagy barátságát. I. Vilmos pedig a halálos ágyán, Bismarck jelenlétében unokájának, a későbbi II. Vilmosnak politikai testamentumként hagyta meg, hogy ápolja a barátságot Oroszországgal. I. Vilmos és Bismarck együttműködése ilyenformán biztosította a birodalom hatalmának gyarapodását, Németország biztonságát és az európai kontinens békéjét.

A fiatal Vilmos azonban tulságosan eruptív és szenvedélyes egyéniség, tulságosan autokrata hajlamú volt, semhogya sokáig kibírta volna Bismarck fölényes és önálló kormányzási formáját. Ezenkívül II. Vilmos nem szerette az oroszokat. A Bismarck által kötött német—orsz. viszontbiztosító

Ellentétek a flottakérdésben

De nemcsak a török—orsz. kérdésben támadtak nézeteltérések Vilmos császár és Bismarck között. Vilmos császár az aktív szellemű német imperializmus megtestesítője volt, aki kiadta a jelszót: „Németország jövője a tengereken van!” Ezzel szemben Bismarck tisztán szárazföldi politikát folytatott, arra törekedett, hogy Németország szárazföldi katonai tulsúlyát és a békét biztosítsa. Külpolitikájának alapelveit a „Gedanken und Erinnerungen” című emlékiratának 543—544-ik oldalán a következőképp foglalta össze:

— Tartózkodó politikánknak természetesen nem lehet az a célja, hogy pihent erővel rátámadjunk valamely szomszédunkra akkor, midőn a többi ország meggyengült. Ellenkezőleg azon kell fáradoznunk, hogy azt a lehangoltságot, melyet igazi nagyhatalommá való növekedésünk okozott, hatalmi helyzetünk becsülése és békeszerető alkalmazásával ellensúlyozzuk, hogy meggyőzzük a világot affelől, hogy a német hegemonia Európában a más népek szabadságára nézve hasznosabb, pártatlanabb és ártalmatlanabb, mint a francia, angol vagy orosz. Más népek jogainak tiszteletbentartását Németország számára megkönnyíti egyrészt a német jellem objektivitása, másrészt az a tény, hogy nincs szükségünk közvetlen területeink gyarapítására, de ezt nem is érhetnénk el anélkül, hogy meg ne erősítsük a centrifugális elemeket a saját területünkön. Az én ideális célom azóta, hogy az elérhető határokon belül megteremtettük az egységet, mindenkor az volt, hogy ne csak a kis európai országok bizalmát nyerjük meg, de a nagyhatalmakét is, hogy a német politika azután, hogy elérte az injuria temporium, a nemzet szétforgásoltságának jóvátételét, békeszerető és igazságos legyen. Hogy ezt a bizalmat megszereljük, mindenekelőtt becsületességre, nyíltságra és engedékenységre van szükségünk surlódások és „untoward events” (kellemetlen esetek) esetén.

A továbbiakban Bismarck a háborúkról is elmondja a véleményét. „Hivataloskodásom ideje alatt három háborút tanácsoltam: a dán, az osztrák és a francia háborút. Ha azonban azt kellett volna mon-

szereződést nem tudta összeegyeztetni az osztrák—magyar monarchia iránti kötelees szövetségi hűség-gel.

Ezzel szemben Bismarck az orosz orientáció feltétlen híve volt. Vilmos már uralkodásának első hónapjaiban szemére vetette Bismarcknak, hogy tulságosan oroszbarát politikát folytat. Lemondásának előestéjén, azon az utolsó minisztertanácson, a melyen lemondását bejelentette, a következőképp adta elő oroszbarát politikájának indokait: „Ma meggyőződtem arról, hogy nem tudom képviselni többé őfelsége külpolitikáját. Bár bizalmam van a hármasszövetségben, mégsem tévesztem soha szem elől annak lehetőségét, hogy egyszer felmondhatja a szolgálatot, mert Olaszországban a monarchia gyenge lábón áll. Németország és Ausztria közti megértést az olasz irredenta veszélyezteti. Ausztriában csak a kormányzó császár megbízhatósága zárja ki az ő életében az elfordulást, Magyarország magatartásával pedig sohasem lehet mindig biztosan számolni. Épp ezért mindenkor arra törekedtem, hogy ne romboljuk le soha a köztünk és Oroszország közti hidat.”

II. Vilmos az orosz orientáció helyét inkább Törökország barátságát kívánta megnyerni, mert csak ennek segítségével valósíthatók meg a Berlin—Bagdad koncepció, Németország balkáni és közelkeleti tervei. Bismarck a Balkánnal szemben teljes érdektelenséget tanúsított. A törökökkel szemben pedig egyenesen ellenséges érzelmek töltötték el. Igaz, hogy a berlini kongresszus, amelyen megfosztották Oroszországot a török—orsz. háború legpompásabb gyümölcsétől, Konstantinápoly és a tengerszorosok feletti uralomtól nagyrésztben az ő műve és ezzel akaratlanul is segítette uralomra juttatni a „Renvanche pour San Stefano” jelszót hirdető németellenes elemeket Oroszországban, azonban a berlini kongresszus után nyolc évvel, 1886-ban azzal a titkos megbízással küldte ki a későbbi II. Vilmost Szentpétervárra, hogy ajánlja fel Konstantinápolyt és a Dardanellákat az oroszoknak. Ettől azt remélte, hogy halálos ellenségekké teszi az angolokat és oroszokat, Németország két legnagyobb riválisát így az egymás közti hatalmi harc köti majd le.

danom magamnak, hogy eme háborúk egyike után zavarba esnénk akkor, midőn a kívánatos békefeltételeket kell kigondolnunk úgy — ha csak meg nem támadnak bennünket — ilyen esetben nehezen lettem volna meggyőződve a háború áldozatainak szükségességéről.”

Bismarck nagyvonalúsága, mélységes felelősségérzetétől áthatott realizmusa ezekben a sorokban nyilatkozik meg a legmeggyőzőbb erővel. Ellentéte volt ez a jól átgondolt politika annak szubjektív érzelmektől fűtött, lohengrini misztikában lobogó és váratlan és logikátlan rögtönzésekben annyira gazdag wilhelminus politikának. Ebben az értelemben ellenezte Bismarck a német imperializmus gyarmatpolitikáját éppúgy, mint a Drang nach Osten álmát. Megelégedett Németországnak 1871-ben elért határaival, nem akart hallani arról, hogy a német erő jogán korlátozzák a kis népek jogait. De, ahogy tiszteletben tartotta a kis népek életjogait, éppúgy törekedett a jóviszony ápolására a nagyhatalmakkal. Oroszbarát politikájának rugóira már rámutattunk. Franciaországot azzal igyekezett a revans gondolatától eltéríteni, hogy gyarmatok, elsősorban Tunisz megszerzésére sarkalta. Az Angliával való barátság fenntartására különös gondja volt. 1875 és 1887 közti időben ismételtlen megkísérelte, hogy Angliával német—angol defenzív szövetséget kössön, mivel meggyőződése szerint Németország csak az esetben tud tartósan világpolitikát folytatni, ha a hátát fedezi Anglia barátságával.

A VÉGZETES SZAKÍTÁS

A császár és a kancellár közti ellentétek egyre hevesebb formákban robbantak ki. Most ötven éve azután bekövetkezett a végleges szakítás. Március 15-én szenvedélyes erővel csapott össze a két férfiú. E napon már korán délelőtt magához kérte kancellárját II. Vilmos. A kihallgatást azzal kezdte, hogy kifogásolta, miért fogadta Bismarck a császár engedélye nélkül Windhorst-ot, a nagy német katolikus vezért. Bismarck ingerülten azt felelte, hogy az ő ajtaja minden képviselő számára nyitva áll. Erre a császár kedvetlenül azt kifogásolta, hogy Windhorst és Bismarck találkozását Bleichröder ban-

Ön veszít

drága idejéből, ha valamire szüksége van és személyesen jár utána, hogy hol, mit, mikor kaphat meg a legelőnyösebben

Ön keres

lakást, állást, foglalkozást, háztartási alkalmazottat, házat megvételre, vagy vevőt eladó házára, vagy bármi mást, amire szüksége van

Ön szaladgál

össze-vissza, keres itt és keres ott, igénybe veszi ismerőseit, közvetítőket tárgyal, felesleges kiadásokat vállal, pedig a megoldás egyszerű

Ön talál

megoldást minden gondjára, ha felad egy apróhirdetést a Déli Hírlapban, melyet naponta sokezer ember olvas

Ön csodálkozik

ezen az egyszerű megoldáson és csodálata növekszik, ha elolvassa, hogy milyen kedvezményes díjszabást állapítottunk meg az apróhirdetések részére.

Ön nem fizet

többet egy apróhirdetésért húsz leinél és ezért tizenöt szót közzölhet. Minden további szó egy lei. Vastag betűvel egy apróhirdetés tizenöt szóig harminc lei és minden további szó kettő lei. Állástkeresők tíz szóig tíz leit fizetnek, minden további szó egy lei, vastag betűvel egy apróhirdetés állástkeresőknek húsz lei, minden további szó kettő lei.

kár egyengette. „Zsidók és jezsuiták mindig összetartanak” — jegyezte meg mérgesen a császár. Bismarck azt felelte, hogy nem ő választotta a közvetítőt Bleichröder személyében.

Miután a Windhorst ügyet Bismarck kiparizotta, a császár újabb kifogásokat keresett. Bismarck emlékiratai szerint szóvátette ezután, hogy egyáltalában nem kap jelentéseket minisztereitől. „Azt mondják, hogy ön ezt megtiltotta nekik egy ósdi rendeletre való hivatkozással.” A császár ennek a rendeletnek hatályon kívül való helyezését követelte Bismarcktól, mert szerinte ez korlátozza uralkodói jogait. Bismarck erre nem volt hajlandó, mert e rendelet a miniszterelnök viszonyát határozta meg minisztertársaihoz.

Bismarck szerint a döntő lökést Vilmos császárnak március 17-iki két felszólításához, melyben Bismarckot lemondási kérvényének benyújtására hívta fel, az adta meg, hogy a kihallgatás során Bismarck közölte a császárral Hatzfeld londoni német nagykövet bizalmas jelentését arról, hogy III. Sándor cár milyen súlyosan sértő kitételeket használt II. Vilmosmal kapcsolatban. Március 17-én a császár kétszer is felszólította Bismarckot a lemondásra. A vaskancellár március 18-án küldte el lemondólevelét a császárnak. E levélben ismét kijelenti, hogy nem mondhat le a miniszterelnök jogait szabályozó 1852-i porosz királyi rendeletről. De rámutat, hogy lehetetlenség számára a császár által előírt külpolitikát folytatni. „Ezáltal — írja — kérdésessé tenném a Németország számára fontos sikereket, melyeket külpolitikánk évtizedek alatt felséged két megboldogult elődjének szellemében az Oroszországhoz való viszonyunkban kedvezőtlen feltételek között elért.”

A császár március 20-án kelt levelében megköszönte Bismarck szolgálatát és érdemei elismerésül „Laudenburg hercege” címet adományozta neki. Egyben arra kérte, hogy a jövőben is álljon tanácsaival a rendelkezésére. E tanácsok igénybevételére azonban nem került sor soha.

Megjegyezzük Bismarck lemondásával kapcsolatban, hogy Vilmos császár emlékiratai szerint nem külpolitikai okok miatt került sor szakításra közöttük, hanem belpolitikai és szociális okokból. Bármilyen volt is az igazi oka Bismarck elbocsátásának, tény az, hogy a német külpolitika letért ezután a bismarcki vonalról. Bismarck realpolitikájának tervszerűségét felváltotta a kapkodás, a lekészt alkalmak külpolitikája. Utóda, Caprivi már nem újította meg az orosz viszontbiztosító szerződést. Billow visszautasította Joe Chamberlain többszörös ajánlatát a német—angol defenzív szövetség megkötésére vonatkozóan. Bülow két vasat akart egyszerre tűzben tartani és közben két szék között lecsúszott a pad alá. A flottafejlesztési verseny, Németország bagdadi és marokkói politikája megteremtette 1904-ben az entente cordiale-t, 1907-ben pedig az orosz—angol barátsági szerződés, melynek megakadályozását Bismarck élete főcéljának tartott.

A vaskancellár, miután a Blut und Eisen esz-közei kivették kezéből, friedrichsruhi magányában elkeseredve látta, miképp omlik össze életének nagy műve a tehetségtelen epigonok, a dilettáns külpolitikát folytató császár kezén.

Ha majd az orosz nép felszabadul...

Írta: H. G. Wells

Nehéz lenne megállapítani, hogy a kommunizmust úgy kell-e tekinteni, mint az emberi szellem fejlődésében bekövetkezett súlyos katasztrófát, vagy mint a fejlődés természetes és kikerülhetetlen állomását. A XIX. század első felében a napóleoni „hőskorszak” nyomában nagyszámban virágoztak ki a különböző doktrínák és áldoktrínák, közöttük a szociális és humanitárius eszmék nagyrészt terméketlen formái. Az emberi elmének ez a hatalmas megmozdulása annak a bizonytalan jellegű elégedettségnek és vágyaknak volt a megnyilatkozása, amely a világot új alapokon kívánta felépíteni.

Az emberiségnek ebben a lelkiállapotában született meg az ötlet, hogy a sarló és kalapács proletáriátusa képes megoldani a legsúlyosabb és legkomplikáltabb problémákat is. Ebben a gondolatban azonban csak olyanok hittettek, akiknek nem volt semmi érzékük a realitásokról és akik elvont eszmék búvkörében éltek. A kommunista mozgalom már elindulásakor az az elhatározással lépett föl, hogy túltesszi magát az előrelátás minden szabályain, szigorúan elítél minden tudományos bírálatot, amelyet erendő bűnnek minősített. Később, amikor Oroszországban a cárizmust és a magántulajdont sikerült megsemmisíteniük és amikor ez a nagy ország a kommunista vezetők kis csoportjának kezébe került, az „eszmé” teoretikusai teljesen tehetetleneknek bizonyultak a vállalt feladat megoldására.

A kommunista párt, amely 1917 októberében magához ragadta a hatalmat, egyre növekvő nehézségekkel találta szemben magát. Egy teljesen összeomlott államot kellett volna újjáépíteniük a káoszól és még csak nem is sejtették, hogyan fogjanak hozzá a munkához. Ha a kommunisták némi tekintetben tudtak is sikereket felmutatni, amelyekkel azután siettek eldicsekedni, ezeket a sikereket nem a kommunizmus segítségével, hanem a kommunizmus ellenére érték el. Ha nem is lehet letagadni, hogy nagy erőfeszítéseket tettek a nagyrészt analfabéta orosz nép tudatlanságának enyhítésére, kétségtelen másrészt, hogy semmit, vagy majdnem semmit sem tettek sajátmaguk nevése érdekében, mert ennek azt hiszem, nem érezték szükségét. Hogy viszont biztonságban érezhessék magukat, helyesnek vélték a szabad kritika teljes elfojtását, mely alkalmas lehetett volna arra, hogy nyugalmukat zavarja. Az évek folyamán mindez egyre nyilvánvalóbbá lett. A bűvös fátyol lehullott. Világosság derült a szovjet politikájára, amely alkalmatlannak bizonyult arra, hogy megoldja a belső nehézségeket, borzalmas perek, tömeges kivégzések nélkül. Egyre nőtt a számuk azoknak az orosz és külföldi kommunistáknak, akik szembe fordultak szellemi vezéreikkel és súlyosan elítélték Szovjetország támadásait a független kis népekkel szemben.

En magam három ízben jártam Oroszországban: 1914-ben, 1920-ban és 1934-ben. Legutolsó két látogatásom eredményeként azzal a különös benyomással tértem vissza, hogy a kommunista rendszer szántszándékkal felreállítja a kivételes képességű személyiségeket és a hatalmat középszerű egyének kezében összpontosítja. Több alkalommal volt módom találkozni Leninnel, akit rendkívüli képességű embernek tartottam. Sztalin nem tette rám egy különösképpen intelligens ember benyomását, aki azonban kitartó, ügyes és mélyen meg van győződve a maga elhivatottságáról. Teljesen kiábrándított néhány film bemutatásával, amely tisztára az ő személyi propagandáját szolgálta. Ezekben a filmekben Sztalin írja elő Leninnek, hogy mit kell tenni és mit nem szabad tenni. Nyilvánvaló lett Sztalinnak az a szándéka, hogy a bolsevista forradalom egész történetét a maga személynének glorifikálása céljából teljesen kiforgassa. Mindettől függetlenül is kétségtelen, hogy a bolsevizmus e három vezéralakjától eltekintve Szovjetország többi urai elmosódott és bizonytalan figurák, minden kezdeményező szellem nélkül, akik bizonyára nem abból a törzsből fakadtak, mint egy Mendelejev, Mecsnikov, Pavlov, Puskin, M. Gorkij, vagy Borodin.

Oroszországban, amelynek területe több, mint tizenkétmillió négyzetkilométer s amelynek több, mint százhetven millió lakosa van, egy diktatórium uralkodik, amely legalább annyiira

idejétmúlt, mint egy ókori görög város tirannikus kormányzata. Nincs egyetlen szabad, vagy autonóm tudományos intézménye, nem tűri meg a független vélemény egyetlen hajlékát sem, nem ismer el mást, mint a kommunista pártot, amely a dogma megtestesítője.

Valóban ennyire lehetetlen a modern Oroszország helyzete, amely még ma is Lenin szellemi irányítása alatt áll. Sokan úgy vélik, hogy ha eltérnének ez irányvonalától, Oroszország a maga újjáéledése során kénytelen lenne újabb ugrást tenni, ezúttal hátrafelé és ismét az autokrata és monarchikus rendszer járma alá kerülne. Nekem nem ez a véleményem. Lehet, hogy forró vágyam befolyásolja észleleteimet. Azonban én kitarok véleményem mellett, hogy a szellemi szabadság többé-kevésbé teljes és nem is olyan távoli helyreállítása Oroszországban — lehetséges. Szerintem az orosz népet az angol, francia és amerikai néphez hasonlóan sohasem lehetett teljesen hozzászoktatni a glédábaálláshoz. Az orosz nép kevésbé tanulékony és kevésbé türelmes, mint a német nép. Éppen úgy, mint a franciák és angolok, az orosz nép is megőrizte a legkülönbözőbb helyzetekben az érzékét a humor iránt. Valószínűleg ez az oka annak, hogy a Szovjet urai kénytelenek eitúrní Michel Zostchenko híres orosz humorista működését, aki pedig nemcsak a legmulatságosabban, de egy-

Este 2-3 szem Artin

ben kíméletlen gúnnyal írja le a Szovjet gyengeségeit és belső zavarait. Jól tudjuk, hogy a gúny fegyvereivel börtönök falait is le lehet dönteni.

Az orosz szellem fegyelmetlen, tehát rendetlen. Ez a hibája azonban egyben erény is. Az orosz gondolkodás súlyosan érzi hiányát az általános szellemi ösztönzésnek. Ezzel szemben az oroszokra jellemző a bátorság és a látókör nemes és nagy terjedelme, ami a orosz népi egyik legjellegzetesebb vonása. Számomra nem kétséges, hogy az orosz nép szellemi energiáinak felszabadítása serkentő hatással lenne az egész világ további fejlődésére és alkotó akarataira. Az orosz nép felszabadulása nagymértékben hozzájárulhatna az egész emberiség társadalmi átalakításához.

Milyen sors várna ebben az esetben a kommunizmusra? Szerintem nem élné túl a mostani vihart, amely a világ légkörének kitakarításával és megtisztításával fog végeződni. Az új helyzetben, a rendezett, egészséges új világ küszöbén a bolsevizmus pusztulásra van ítélve. Senki sem tagadja, hogy ez a folyamat hosszú és fájdalmas lesz. De bizonyos az is, hogy soha semmiféle történelmi esemény nem tudta megdönteni az emberiség életének ezerszázados és kérélytelen törvényeit.

(Copyright by H. G. Wells)

Brauchitsch vezérezredes válaszólt Ironside tábornoknak

„Boldog vagyok, hogy a legfiatalabb tábornoki kar élén állok“

Berlinből jelentik: Brauchitsch vezérezredes, a német hadsereg főparancsnoka, a Hearst-lapok munkatársa előtt nyilatkozott Ironside angol vezérkari főnök minapi kijelentéseiről, amikor az angol tábornok kijelentette, hogy a német tábornokok túlfiatalok, tapasztalatlanok és elszalasztották az alkalmat a szövetségesek legyőzésére. Brauchitsch csodálattal szólt a német nép erejéről és hangsúlyozta, hogy az ifjúság az, amely létrehozta Németország újjászületését és ez az ifjúság vezeti Németországot a végső győzelemhez.

— Boldog vagyok — mondotta a német hadsereg főparancsnoka —, hogy a legjobb és legfiatalabb tábornoki kar élén állok és én vezethetem a világ első hadseregét. Németország már Lengyelországban bebizonyította, hogy technikai téren fölényben van a szövetségesekkel szemben és hol voltak az angol tábornokok, amikor a német hadsereg zöme keleten volt elfoglalva? Elszalasztották a számukra kínálkozó előnyös helyzetet.

(Rador)

OPERABAL

OPERABAL

legközelebb a CAPITOL moziban

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

18—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Tizenöt éves szélhámosekesség

Rendkívül csinos, szőke, tizenötéves fiatal lány állott a londoni fiatakorúak bírósága előtt. Sorozatosan elkövetett csalással és szélhámosekességgel vádolták. A tárgyaláson élénk derűség mellett olvasta fel az ügyész a kislány bűnlajstromát.

— Violet (a családi nevét nem írják ki a lapok) a husvét szünetet arra használta fel, hogy a legraffináltabb szélhámosekességeket kövesse el. Először is megtévesztette az egyik legelőkelőbb londoni bankot és szerzett egy csek-könyvet. Ennek a segítségével számtalan hamis csekket bocsátott ki. Ruhákat vásárolt, előkelő hotelben lakott és nemcsak Londonban, hanem Plymouthban és Brathban is megkísérelte kereskedőket és szállítókat.

— Bámulatos volt az önbiztonság, amivel a fiatal lány megjelent az egyik legelőkelőbb londoni hotelben. Mindenütt egy közismert orvos lányának adta ki magát. A szállodában is kétszobás lakosztályt nyitított és egymás után hozatta fel a szobájába a különféle árúkat. Ha gyanakodva fogadták a rendelést, sértődötten távozott.

— Néha egyenruhában jelent meg a vöröskezes ápolónők ünnepi uniformisát viselve. Magasrangú miniszteri tisztviselőket is megszedített elragadó külsejével és ártatlannak tetsző viselkedésével.

Hozzá tartozik az ügyész jelentéséhez, hogy Violet a legjobb nevelésben részesült és egyik legfinomabb, legrégebb londoni leányiskolának hallgatója. Az iskolában azt hitték, hogy otthon tölti a husvétot a szüleinél, a lány szülei viszont úgy tudták, hogy társnőivel skóciai kirándulásra ment.

A fiatakorúak bírójának emelt hangon hirdette ki az ítéletet:

— Bármennyire szerettem volna is Violetot átadni a családjának, kénytelen vagyok javítóintézetbe utalni a lányt. Hosszú bírói pályafutásom alatt nem találkoztam ilyen zseniális kis szélhámossal. Minden ligyet a legnagyobb körültekintéssel és raffineriával bonyolított le. Nem hinném, hogy a családi környezet meg tudná változtatni. Egyelőre tartásuk három hónapig a javítóintézetben és ha ott az őszinte megbánás jelei mutatkoznak rajta, szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy visszatérjen a családjához.

— Giurescu miniszter Olaszországba utazott. Bucurestiből jelentik: Giurescu Constantin propagandaügyi miniszter szerdán délelőtt elutazott Olaszországba, hogy részt vegyen a milánói nemzetközi kiállítás megnyitásán, amelyen Románia is részt vesz. A miniszter Milánóból Rómába utazik, ahol két napig marad. Giurescu elutazása alkalmából Ghighi bucarestii olasz követ és Costa olasz sajtóattasé, valamint Trandafile, a Stefani-ügynökség bucarestii tudósítója búcsúztatta.

— Elhunyt magyar író. Budapestről jelentik: Rózsavölgyiné Fried Margit, írói álnéven „Ego”, tegnap 59 éves korában meghalt. Az elhunyt évtizedeken keresztül több budapesti lapnak volt állandó tárcaírója.

— Autóbaleset érte Iorga professzort. Bucurestiből jelentik: Iorga professzor, királyi tanácsost tegnap könnyebb autóbaleset érte. Orvosai tanácsára néhány napig otthon marad.

— Meghalt Salontan (Szalontán) Bonczos Miklós magyar belügyi államtitkár unokahúga. Tudósítónk jelenti: Neszmirák Gyula magánhivatalnok 18 éves Ilonka nevű kisleánya influenza következtében fellépett mellhártyagyulladásban rövid szenvedés után meghalt. A viruló szépségű fiatal leányt nagy részvéttel helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartást Bánás László dr. végezte s a temetésen az Iparos Dalegylet és Tordai Ferenc karnagy vezényletével a Katolikus Enekkar is közreműködött. A fiatal leány unokahúga volt vitéz Bonczos Miklós, magyar belügyi államtitkárnak, a jelenlegi árvíz-kormánybiztosnak.

— Gyilkosságot leplezett le egy névtelen levél. Nyiregyházáról jelentik: Kántorjánosi községben gabonával telet zsákok alatt holtan találtak konyhájában néhány nappal ezelőtt Kállai Emilia 73 éves nyugalmazott postamesternőt. A halál körülményei nem voltak gyanúsak és a hatóságok megadták a temetési engedélyt. Röviddel a temetés után névtelen levél közölte az ügyészséggel, hogy Kállai Emilia gyilkosságnak esett áldozatul, amelyet egy cigányférfi és egy cigányasszony követett el. A csendőrség rövid nyomozás után elfogta a gyanúsítottakat, akik bevallották, hogy kéregetés közben összeveszttek az idős nővel, majd egyikük ráborított két gabonás zsákot, amelyek a szerencsétlen asszonyt agyonnyomták. A tettesek a gyilkosság elkövetése után a lakást kifosztották és zsákmányukkal elmenekültek.

— Milliókat sikkasztottak el a kivándorolni szándékozó zsidóktól. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi ügyészség vizsgálatot indított az Orient Turist Lloyd hajózási ügynökség ellen, mert 200 zsidó vallású egyéntől pénzt vettek fel azzal, hogy Palesztinába vagy valamelyik Földközi-tengeri szigetre szállítják őket. Egy Klein nevű egyén, aki jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, 7 millió leit vett fel az utasoknak Palesztinába való szállítására. Az összeg felét egy hajózási ügynökségnek adta át, amely kötelezettséget vállalt arra, hogy hajót bérel és elszállítja a kivándorolni akarókat, a többi pénzt egy Schwartz nevű egyénnek adta át, aki vállalta, hogy megszerzi az angol kormány beutazási engedélyeit. A pénz felvétele óta Schwartz nem adott életjelet magáról, mire Klein feljelentést tett ellene az ügyészségen, de látva, hogy ő is belekeveredik az ügybe, nyomtalanul eltűnt. Schwartzot közben a rendőrség elfogta. Azt hiszik, a kifosztott egyének száma több, mint kétszáz.

(—) A királyi helytartóság palotájának szobrai. A királyi helytartóság készülő új palotájának homlokzatát szobrok fogják díszíteni. A szobrok az ipart, háziipart, földművelést és a fürdőügyet ábrázolják és azok elkészítésére pályázatot írtak ki. Az első díj 20.000, a második 12.000 és a harmadik 8000 lei. A pályázat határideje tegnap járt le és négy művész küldte be pályázatát, amelyeket a helytartóság kistermében állítottak ki. A jövő szerdán ül össze a bíráló bizottság, amelynek elnöke Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtitkár.

(—) Vadászati jegyek kiadása. Az új vadászati jegyeket és fegyvertartási engedélyeket április 15-től kezdve adják ki. A kérvények a városban a rendőrségen, a községekben a csendőrségen nyújthatók be. A vadászati egyesületek elnökei a szükséges nyomtatványokat már átvehetik a prefekturán. A kérvényekhez csatolni kell a lejárt vadászati jegyet is. A kérvényeknek a rendőrségen, illetve a csendőrségen való véleményezése után a vadászati felügyelőséghez küldik, ahonnan azok a prefekturára kerülnek a vadászati jegyek kiállítására céljából. A vadászati jegyért járó 310 leien kívül fizetni kell minden vadászaktyáért 25 leit, 200 leit a vadászati felügyelőség javára és 132 lei bélyeget. Azok, akik most először kapnak vadászjegyet, még külön fizetnek 132 lei bélyegilletéket és 20 lei nyomtatványdíjat.

(—) Halálozások. Meghaltak: Bege Sándor huszonkét éves csendőr, Becker Konrád nyolcvannégy éves kereskedő, Löwyné Kohn Janka ötvenöt éves.

(—) A járványkórház márciusi forgalma. A járványkórházban az ott levő betegekhez márciusban tizenöt férfi és huszonhárom női beteg került. Elhagyta a kórházat egészségesen tizenhét férfi és huszonöt nő, meghalt két férfi és öt nő. Március végén maradt a járványkórházban négy férfi és húsz nő.

(—) Új kerületi esperes. Pacha Ágoston megyéspüspök Springer József teremiamare (márföldi) plébánost kerületi esperessé nevezte ki. Az új esperes 1885 évben született, 1908-ban szentelték pappá és több helyen való káplánkodás után 1928 és óta Teremiamare (Márföld) községben plébános.

(—) Halál a kútban. Cenadul-veche (Ócsanád) községben Schütz György hatvannyolc éves gazda az udvarán levő kútból vizet akart meríteni, de testének súlya alatt a kút kávája előtti korhadt deszka beszakadt. A gazda beleesett a mély kútba, ahol a víz összezapott a feje fölött. Később a házbellek keresték Schütz Györgyöt és felfedezték a kút mellett a beszakadt deszkát. Rosszat sejtve kutattak a kútban, amelyből az öreg gazdát holtan húzták ki.

SCALA mindig az élen!
Pénteken nagy világsláger premier!

SUDAN

(„Amikor a lélek kialszik...”)

A legnagyobb francia színészek legművészeiből teljesítménye! Világviszonylatban is kimagasló hatalmas alkotás! Drámai feszültség, exotikus, előtűnk eddig ismeretlen környezetben lejátszódó izzó, gyorsan pergő cselekmény!

Ma, csütörtökön utoljára: Két asszony harca egy férfiéért!

(—) Nem indul a reggeli Rapidvonat. A reggel 7 óra 55 perckor Bucuresti felé induló Rapidvonat még mindig nem közlekedik. A szünetelés oka az, hogy Turnu-Severin közelében a kiáradt folyóvíz elöntötte a vasúti pályát és a Simplon, valamint a személyvonatok is csak átszállással közlekednek. A Traian-Rapid csak Craiova és Bucuresti között jár.

(—) Erdemes nyomdász jubileuma. Kauten Ferenc, a Temesvarer Zeitung nyomdai tördelője, aki másfél évtizede áll a lap technikai személyzetének kötelékében, most ért el nyomdász munkásságának negyvenedik évfordulójához. Annak idején a Csendes Jakab-féle nyomdában kezdte, mint inas a szakmai munkát és a hosszú évtizedeken át mindenkor lelkiismeretes, kitünően képzett nyomdai munkaerőnek bizonyult. A szaktársak a jubiláló Kautent meleg ünneplésben részesítik. A népszerű és közkedvelt nyomdász egyideig a Déli Hírlap tördelője is volt.

(—) Jegyelővétel a városi mozgószínházakban. A városi mozgószínház igazgatósága felkéri a közönséget, hogy jegyekről idejében gondoskodják. A mozgószínházai naponta délelőtt 10—12 óráig adnak el jegyeket. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától kezdve jegyek egész napon át kaphatók.

Szerkesztői üzenetek

Sakkozó. Helytelenül járt el, aki a sértő megjegyzést tette, de úri gondolkodásra vall, hogy a játékok hevében tett megjegyzését nyomban visszavonta és azért bocsánatot kért. A megbántottnak nem volt oka, hogy az önkéntelenül kicsúszott megjegyzésért durván válaszoljon annál kevésbé, mert hiszen a sértő nyomban a legteljesebb elégtétellel szolgált. Nem helyes az a felfogás, mely szerint a sértett azért nem bocsát meg, mert azt akarja, hogy a sértő érezze állandóan elkövetett hibája következményeit. Hiszen ő maga is az akaratlanul kiejtett megjegyzést nyomban durvasággal torolta meg. Mindketten hibáztak, de aki bocsánatot kért, jóvá tette hibáját, viszont a másik fél a haragtartással tetézte hibáját.

Z. A. B. Stradivarius 1644 és 1737 között élt. 1730-ban sőt még később is készített hegedűt. Az általa készített hegedűkben régies metszésű nyomtatott betűs cédulák jelezték a nevét. Ilyen eredetű Stradivarius-hegedű ma körülbelül 40.000-60.000 német márkát ér. Azonban számos hamisítvány is van forgalomban. A névjelző cédulákat ma is könnyűszerrel nyomtatják régies betűkkel és ragasztják bele a mások által készített hegedűbe. Egy ilyen állítólagos Stradivarius-hegedűt legjobb szakértőnek megmutatni, aki megvizsgálja és azután nyilatkozik róla.

(—) A Nemzeti Gárda működése tartományunk területén. A Nemzeti Gárda tartományunk területén Madancovici Nicolae ezredes elnöke alatt tíz hónapja működik. A titkári teendőket Galetaru Nicolae és az adminisztratív szolgálatot Ungurita Ioan kapitány végzi. A Nemzeti Gárda tagjai összesen 7.630.514 lei értékű hadfelszerelési bontást jegyeztek. A Nemzeti Gárda a katonai szolgálatot teljesítő tagjai családjait 118.155 lei készpénzzel, ezenkívül nagyobb mennyiségű élelmiszert támogatja. A gárda tagjai közel százhuszezer kiló őrskavasat gyűjtöttek eddig.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Csütörtökön, április 11-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Cetateaban a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszertára.

Fabricaban a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszertár.

Ellisabetaban a Bul. Carol 4. szám alatt levő Mária gyógyszertár.

Iosefinában a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszertár.

Mehalaban a Corvin gyógyszertár és Chisodan Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Mozsi

MUSOR

Csütörtökön, április 11-én.

APOLLO: A bölcsődal (német film.)

CAPITOL: Javitóintézet (angol film.)

CORSO: A halhatatlan keringő (angol film.)

SCALA: Két asszony harca egy férfiéért (francia film.)

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára egyik olvasónk Béka jelige alatt száz leit adományozott.

(—) Sugár Tivadar dr. gyászja. Dr. Sugár Tivadar dr. ügyvéd felesége, hatvanhárom éves korában meghalt. Férjén kívül gyászolják gyermeke: Sugár Tibor dr. mentőegyesületi főorvos és Schwartz Gáspárné Sugár Irén, unokája és nagy rokonsága. Temetése ma, csütörtökön délután négy órakor megy végbe a zsidó temetőben.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Petcu Victor Vasile, Kegyes Pál, Negrau Iosif Cezar, Orbán János, Ilie Ioan, Ciora Maria. Zsizsik Irén Katalin, Kohlhammer Ede, Rosnauer Margit Rozália Krimhilda, Scheffer Bertalan.

TABLETTA

Szűrés, gyomorhá, vesébe teljesen ártalmatlan.
14 és 42 tabl. csomagolásban

hatásában felülmúl minden más szert
rheumás megbetegedéseknél
Csinaljon egy Togal-kurát!

LEGUJABB

A dán miniszterelnök indokolja magatartását

Kopenhágából jelentik: A dán minisztertanács rendkívüli ülésén Stauning miniszterelnök többek között a következőket mondotta:

— Öfelsége és a kormány elhatározta, — bízva a Német Birodalom által adott biztosítékokban,

— hogy a német megszállás következtében előállott helyzetet szabályozzák. Azért választottuk ezt a megoldást, hogy megóvjuk népünket a háború borzalmaiktól.

(Rador.)

Hétszáz kilométeres vonalon folyik a tengeri csata

Londonból jelentik: A Daily Epress jelentése szerint az eddigi északi harcok folyamán öt nagyobb német hadihajó süllyedt el, köztük a Gneisenau. A Bremen gőzöst csapatszállításra használták fel és a keddi ütközetben elsüllyedt.

A Daily Mail szerint Stockholmban négy német cirkáló elsüllyesztéséről beszélnek. A narwicki kikötőben a szövetségesek elsüllyesztettek egy német cirkálót, míg a másik az ütközet folyamán zátonyra futott.

Londoni jelentés szerint a norvég partok hosszában, több mint 700 kilométeres frontszakaszon

hatalmas tengeri csata folyik az angol-francia és német flották között.

A Reuter ügynökség jelentése szerint az oslói fjordban hír szerint elsüllyedt a 26.000 tonnás Gneisenau német csatahajó.

A Gneisenau testvérhajójával, a Scharnhorst-tal a német hadiflotta legnagyobb egysége és nemrég bocsátották mindkettőt vízre.

A Daily Express szerint a szövetségesek expedíciós hadserege és 600 repülőgépe útban van Norvégia felé.

(Rador.)

Chamberlain is bejelentette, hogy Narwicknál visszavonult az angol haderő

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök az alsóház szerda délutáni ülésén kijelentette, hogy öt angol torpedóromboló hatolt be a norvég fjordokba és harcba bocsátkozott hat legújabb típusú nagy német torpedórombolóval. A németeket a parti őrök és az újabban felszerelt ágyúk is támogatták. A Hunter angol torpedóromboló elsüllyedt a Hardy angol torpedóromboló zátonyra futott és léket kapott, egy másik torpedóromboló súlyos sérüléseket szenvedett és megsérült a Hostille nevű angol torpedóromboló is.

Elkeseredett harc után az angol hadihajók képtelenek voltak a túlerő előtt meghátrálni.

Egy német torpedóromboló elpusztult, három másik német hadihajó kigyulladt. Az egyik angol torpedóromboló elsüllyesztett hat német kereskedelmi hajót, amelyek a német hadsereg felszerelését szállították. Visszavonulóban az angol torpedórombolók egy löszerszállító német hajóval találkoztak és ezt levegőbe röpítették.

Ezután bejelentette a miniszterelnök, hogy az alsóház holnap nem tart titkos ülést, hanem nyílt ülésen vitatják meg az újabb eseményeket. Ezen az ülésen szólal fel Churchill lord is, hogy beszámoljon a haditengerészet vállalkozásainak részleteiről

(Rador.)

Moszkva helyesli a német lépést

Moszkvából jelentik: Moszkvai politikai körökben Németország skandináviai lépését a legnagyobb nyugalommal fogadták. A nyugati hatalmaknak azt a cselekedetét, melynek következtében a norvég felsővízeken aknákat helyeztek

el, a legnagyobb bizalmatlansággal fogadták. Az orosz lapok megállapítják, hogy Németország teljes mértékben fel volt jogosítva azoknak az intézkedéseknek megtételére, amelyeket életbe léptetett

(Rador.)

Budapesti lap a semleges nemzetközi konferenciáról

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd a semlegesség problémájával foglalkozva azt írja, hogy szükséges volna valamennyi semleges állam érdekében nemzetközi konferenciát összehívni az egyik nagyhatalom által, amely a jelenlegi kon-

flikthusban nincsen érdekelve. Ezen a konferencián kellene megállapítani a semleges országok jogait és kötelességeit a hadviselő felekkel szemben.

(Rador.)

Tíz órával előzték meg a németek a szövetségeseket

Berlinből jelentik: A német hivatalos jelentés megerősíti, hogy a németek pontosan tíz órával előzték meg az angolokat abban, hogy megszállták a fontosabb norvég támaszpontokat. E

célra kijelölték az angol tengeri haderőt és szállító hajókat, de a német légi erő megtámadta és megsemmisítő vereséget mért ezekre.

(Rador.)

Érdekes részletek Henderson utolsó berlini angol nagykövet feljegyzéseiből

Göring tábornagy megígérte Hendersonnak, ha London bombázása alkalmával német bomba eltalálja, külön repülőgéppel koszorút küld a temetésére

Sir Neville Henderson, Nagybritannia utolsó berlini nagykövete most tette közzé a háború kitörését közvetlen megelőző napok diplomáciai tárgyalásairól és a német vezérférfiakkal folytatott beszélgetéseiről írt visszaemlékezéseit, amelyek a párisi Flammarion-cégnél jelentek meg könyv alakban. Ebből vesszük az alábbi érdekesebb részleteket:

„Két hónapja tartózkodtam már Berlinben, amikor kormányomtól utasítást kaptam, beszéljem rá Neurath külügyminisztert egy londoni utazásra, mert az angol kormány képtelen zöldágra vergődni Ribbentropp londoni német nagykövettel“.

Henderson ezután részletesen íeírja, miképpen hiúsult meg minden erre irányuló törekvése Ribbentrop ellenállásán, aki minden diplomáciai tevékenységben egy ő ellene irányuló támadást vélt felfedezni.

„Nem volt más lehetőség, mint egy olyan alkalom bevárása, amikor lord Halifax brit külügyminiszter személyesen utazhatik el Berlinbe, anélkül, hogy ennek a látogatásnak hivatalos

jellege esetleg korai reményéseket idézhetne elő azok szemében, akik egy közvetlen brit-német eszmecsereitől sokat vártak, másrésztől neheztelést azok részéről, akik a németekkel való közvetlen tárgyalást ellenezték. Lord Halifax berlini látogatására tehát kiváló alkalmat szolgáltatott az a vadászkiállítás, amelyet Göring Hermann vezértábornagy rendezett a német fővárosban.

„Valamennyi német vezéregyéniség közül — írja Henderson — Göring tábornagy személyisége a legrokonszenvesebb.

A vezérnek abszolút híve, háborúban, vagy váltságos időkben a reáruházott kivételes hatalma révén el lehetünk készülvén a legnagyobb kíméletlenségekre is részéről, azonkívül bennünket, angolokat a tenger kalózainak nevez, akiket feltétlenül meg kell fosztani világhatalmi helyzetüktől, de mindezekről eltekintve vannak olyan kivételesen jó személyes tulajdonságai, amelyek miatt nemcsak én, de berlini diplomatáim is őt tartottuk valamennyi német vezéregyéniség között a legrokonszenvesebb tárgyalófélnek.

A tábornagy felesége

„Göring feleségét jobban szerettem férjénél is. Tökéletesen mentes minden affektált mesterkéeltségtől,

maga a legegyszerűbb és legközvetlenebb őszinteség minden diplomáciai ravaszság és kétarcúság nélkül.

Másó találkozásunk azon az estén történt, amelyet a berlini angol nagykövetség rendezett az éppen ott időző Mackenzie King kanadai miniszterelnök tiszteletére és amelyen Göringné mellé kerültem az ülésrendben. Az ebéd végé felé egy süteményremekünkre kosarat kaptam, azzal a kifogással, hogy az orvos megtiltotta.

— Azt hiszem, ez inkább a karcsúság megőrzésének kérdése lesz, — jegyeztem meg tréfálkozva.

— Higye el, igazán nem, — válaszolta kedvesen, — férjemnek a telt nők az esetei!

Szabadkozva, hogy ezzel nem volt szándékomban semmiféle személyeskedő célzást tenni, annál kevésbé, mert nézetem szerint a nőknek joguk van vonalukat megőrizni és a hiúság, amennyire visszatetsző egy férfinél, annyira magától értetődő és kedves a hölgyeknél, Göringné megint egy gyermek ártatlanságával válaszolta:

— Nem hiszem, hogy komolyan gondolja ezt. Szerintem inkább a férfinak kell hiúnak lenni, mert az viszi a nőt magával és az akar az asszonyoknak imponálni. A férfi hiúsága minden esetben nőkérdés!

Mindezt oly egyszerű és természetesen közvetlenséggel mondta, amiért csak szeretetet érdemelhet és mennél többször látja az ember, annál jobban megszereti. Azt hiszem, ha volna érzelme a politikájában kívül semmi rosszat nem lehet mondani reá, ellenben annál több jót. A vezérnek feltétlen híve, megbízható követője és ez mindent megmagyaráz. A legutolsó alkalommal, azon a bizonyos augusztus 31-re virradó hajnalon, mialatt a lengyel nagykövet utolsó látogatását tette Ribbentroppnál, két órát töltöttem vele a berlini repülőtéren. A vezér még nem adta ki a parancsot Lengyelország megtámadására és ekkor még remélhettük, hogy minden jóra is fordulhat. Göring maga, aki ekkor már csak parancsra várt, hogy a támadást megindítsa, maga is remélte, hogy ez az utolsó Lipsky-Ribbentrop megbeszélés eredménnyel fog végződni és néhány perc múlva hazamehetünk aludni. A támadásra készen álló bombavetők végeláthatatlan

lan sora előtt sétálgatva Göring formálisan biztosított, hogy ha Nagybritannia és a birodalom között háborúra kerülne sor,

a német repülők kizárólag katonai célokat fognak csak bombázni majd.

— Én elhiszem, — válaszoltam, — de tekintve az óriási sebességet és a nagy magasságot, amelyből a modern hadviselés repülő bombáikat földre dobják, ki biztosíthat az ellen, hogy egy ilyen eltévedt bomba engem is halálra süjt, már pedig én előre is köszönetet mondok egy ilyen „Göring úr által küldött“ ajándékért.

— Ha ez mégis megtörténne, — nézett szemembe most Göring, — megígérem magának, hogy egy külön repülőgépet küldök azzal a feladattal,

dobjon le a magasból egy koszorút a temetési menetére.

— És én meg vagyok győződve, — jegyzi meg Henderson a mondat végén — hogy milyen ember Göring, ezt az ígéretét be is váltaná.

MIERT HIÚSULT MEG HALIFAX VALLALKOZÁSA?

Az előbb már említett és Göring által rendezett vadászkiállításnak sportszempontról nagyon szép sikere volt. A világ legkiválóbb vadászai gyűltek össze és különösen a magyarok szerepeltek ritka exotikus és hazai vadásztrofeákkal. A franciák a híres vörösfrakkos, fehérsárgás falkavadászok festői csoportjával remekeltek, a németek pedig háborúelőtti afrikai garmataik vadászanyagával és Halifax lord sem mint külügyminiszter, hanem mint „Master of Fox-hounds“ jelent meg a kiállításon, amelyet kénytelen-kelletlen a vezér is megtekintett, bár a vadászsportnak nem barátja. Göring, saját bevallása szerint, az angol vadászok megjelenésének örvendett a legjobban.

— Az én feladatom tehát, — folytatja Henderson, — hogy a német és angol külpolitika legilletékesebb vezetői között egy találkozás létrejöjjön. Ribbentrop ellenére is sikerült. A vezér nagymértékben befolyásolta Halifax nyilvánvaló őszintesége, becsületessége és gentleman fellegzése. A német közvélemény komoly törekvést látott ebben angol részről, hogy a két ország közötti rossz viszony megjavuljon, a német hivatalos körök azonban a várakozás álláspontjára helyezkedtek. — „Komolyan hisz ön abban — kérdezte tőlem a látogatás után Göring — hogy az angol miniszterelnök valóban konkrét eredményeket akar és képes lenne arra, hogy ezt az akaratát a brit közvéleményre is ráerőszakolhassa, amely elvi ellensége mindennek, ami német, nem illik be a francia-angol bekerítési politika keretében az oroszokkal együtt kötendő „kollektív biztonság“ megvalósításának lehetőségeibe?

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és egyéb emésztési zavarok ellen

Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

— Ezekben az időkben ugyanis ez volt a német, nem illik bele a francia-angol bekerítési közeledés lehetőségeit talán nem is ellenezték, de sürgősnek tartották, mert a vezér előbb a közép-európai problémákat, az osztrák, cseh és danzigi kérdést igyekezett megoldani, az angol-német közeledés viszont éppen ezeknek a problémáknak egyszersmindenkori végleges feladását követelte.

Két évi fogház az el nem követett betörésért
Érdekes előzményű ékszerlopási ügy került az aradi törvényszék elé. A vádlott Marin Zenic fővárosi nyomdász, aki viszont azt állítja, hogy sohasem vett részt abban az ékszerlopásban, amely miatt most a vádlottak padjára került.

Az előzmények még 1936. augusztus 21-re nyulnak vissza, amikor Bréger József 29. Deceravrie-ucca 9. szám alatt lakó tisztviselő lakásán álkulcsos betörőt fogtak. Brégerék a kora délutáni órákban tértek haza és ekkor legnagyobb megdöbbenésükre észrevették, hogy a lakásban idegen egyének tartózkodnak. Nyomban rendőrt siettek, eközben azonban a tettesek egyikének sikerült elmenekülnie. A másik betörőt, Susman Oszkár bucarestii fiatalembert még a helyszínen elfogták. Mint később a rendőrség Susman elmondotta, társát Marin Zenicnek hívják és ugyancsak fővárosi lakos. A lakasba álkulcs segítségével hatoltak be és az onnan zsákmányolt

15.000 lei értékű ékszert Marin Zenic magával vitte.

Susman 1937. március 23-án az aradi törvényszék két évi fogházra és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte és az elítélt büntetését ki is töltötte. Nem sokkal később, 1937. május 11-én az új büntető-törvénykönyv alapján a bíróságnak módjában állt a szökésben lévő tettestársat is elítélni. A kiszabott büntetés ebben az esetben is két év és 5000 lei volt. Később Marin Zenicet Bucarestiben elfogták. Ekkor fellebbezést nyújtott be az aradi törvényszékhez, arra való hivatkozással, hogy a Susman által elkövetett betöréshez semmi köze sincs. Nemsokkal ezután szabadlábra helyezték, ugyanakkor azonban az ügy tisztázása érdekében az aradi törvényszék elrendelte Susman kihallgatását. Ez az ilfovi törvényszéken meg is történt és itt Susman azt állította, hogy az ékszerlopást nem Marin Zenicel, hanem Zelinski Marinnal követte el, akiről csak annyit tud, hogy a fővárosban lakik.

Ennek a vallomásnak az alapján az aradi törvényszék hatályon kívül helyezte a Marin Zenicre vonatkozó ítéletet és új tárgyalás levezetését rendelte el. Erre most került volna sor, miután azonban az új büntetőtörvény értelmében az ilyen lopási ügyek már nem a törvényszék, hanem a járásbíró hatáskörébe tartoznak, a tárgyalás levezetésére a járásbíró utasította.

Kotzig Károly

Gyermekek beoltása himlő ellen

A városi főorvosi hivatal közli, hogy a tisztí orvosok megkezdik a hat hónap és tizenkét életév közötti gyermekeknek himlő elleni beoltását. Az oltás a következő helyeken történik: a Libertati-tér 4 4 szám alatti rendelőben április 15-én délután két órakor, a második kerületi rendőrségen levő rendelőben április 15-én délelőtt tíz órakor, a Barnutiu uccai iskolában április 15-én délután háromkor, a Pipos uccai iskolában április 24-én délután két órakor, a Lahovary téren levő iskolában április 16-án délután háromkor, a negyedik kerületi rendőrségen levő rendelőben április 17-én és 18-án délután négykor, az Avram Iancu téri iskolában április 15-én és 16-án délután kettőkor, a Plavosin uccai iskolában április 16-án és 17-én délután kettőkor. Az oltást magánorvosok is végezhetik, ebben az esetben azonban a tisztí orvosnak be kell mutatni az arról szóló bizonyítványt. Azokat a szülőket, akik gyermekeiket nem oltatják be, megbüntetik.

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BONT?

A hétesztendős „pokolian szép” szondatüz halálára

Hogyan égett a most eloltott copsa-micai (kiskapusi) gázforrás?
Kirándulók tizezrei keresték fel az érdekes látvány színhelyét

Három évvel ezelőtt az egyik transilvániai (erdélyi) lap „kiküldött tudósítójaként” látogattam a híres copsa-micai (kiskapusi) szondatüzhöz, abból az alkalomból, hogy az akkor már négy év óta égő gázforrás hatalmas lángját külföldi mérnökök próbálták eloltani. Fáradozásuk azonban eredménytelen maradt, ugyanugy, mint sok más szak- és nem szakemberé és

a több mint hét évig lobogott óriási tüzet csupán néhány nappal ezelőtt sikerült eloltani,

de, hogy ezen idő alatt milyen nagymennyiségű és hány száz millió lei értékű gáz pusztult el, azt még hozzátétlenül sem lehet kiszámítani.

Oradean (Nagyváradon) 1933. nyarán néhány soros távirati jelentést vettem kézhez a szerkesztőségben, a szükiszavu sürgöny arról számolt be, hogy Medias (Medgyes) közelében a furási munkálatok közben kigyulladt egy szonda, de az oltási munkálatok serényen folynak — hangoztatta a híradás — és megvan a remény arra, hogy a tüzet rövidesen eloltják. Az értékes gáz azonban tovább égett, az oltási munkálatok mindaddig eredménytelenek maradtak. Most aztán különleges eljárással sikerült végre megmenteni a gazdag tartalmu gázréteget a további pusztulástól. Ezzel egyidejűleg természetesen megszűnt a kirándulók, turisták és kíváncsi külföldiek zarandoklatszerű odaözlése is, az érdeklődők hét éven keresztül naponta nagyszámban keresték fel a különös látvány színhelyét, az égő szondát sok tizezer ember nézte meg.

AZ ÓRIASI LÁNGOSZLOP.

Románia valamennyi ujságja, de számtalan nagy külföldi lap is elküldte tudósítóját a szörnyű lángoszlophoz, amelyről úgy számoltak be az ujságírók, mint egy új természeti csodáról. Többször előfordult már, hogy kigyulladt egy-egy petróleum, vagy gázforrás, de legtöbbször hamarosan el is oltották, ez a szonda azonban, amelynek több száz méternyire felnyúló lángját a szomszédos megyék, sőt egyes távolabb fekvő város vagy község lakossága is láthatta, egyre jobban és jobban morajlott és a környékbeliektől félték, hogy a veszély fokozódni fog. A földnyílás ugyanis egyre széleseedett és a lángnyelv magasabbra és magasabbra furódott bele az égszínkére vagy koromfekete horizontba. Az élénkebb fantáziával bíró emberek attól is tartottak, hogy az égő gázkút, mint egy vulkán, sziklákat fog kidobni magából, aminek következtében sok kilométernyi körzetben veszélyes lesz az élet.

Valóságos népvándorlás tartott akkor vasárnap délután Copsa-Mica (Kiskapus) irányába, amikor két ujságíró kollégámmal én is oda utaztam. Külföldi rendszámot viselő, drága és elegáns gépkocsis is surrantak el a mi poros taxink mellett és a vastag porfelhőn keresztül csak homályosan láttuk az „F” francia, „H” magyar és „PI” lengyel jelzéseket. Késő délután érkeztünk Mediasra (Medgyesre), ahonnan már nagyszerűen látszott az égő gázkút égbenyúló lángja. Az esti szürkületben a környékbeli hegyhátak körvonala félelmetesen, különös látványt nyújtva rajzolódott bele a piros égboltba. Mintha több száz négyzetkilométeres erdő égett volna valahol nagyon messze a távolban, a hatalmas tűz visszfénye ijesztő tüneményként látszott, a csodára azonban ügyet sem vetettek a környék lakói. Megszokták, bámulták már eleget. Éjszakánként a közeli községek lakói nem gyújtottak lámpát, anélkül is elég világosság volt a lakásokban és az állandó nappali fény ellen fekete függönyel, sőtét színű papírral borították be az ablakokat, hogy sötétségben hajthassák álomra fejüket. Fáradt tekintetű, álmatlan emberek néztek a világosság felé rohanó gépkocsink után és a motorzugást Copsa-Mica (Kiskapus) közelében különös morajlás zaja bugta tul. Mintha óriási gyarak működésben lévő géprengetégek között haladtunk volna. De gyárépület nem látszott sehol és nem volt nehéz kitalálni, hogy a zugás az égő szondától származott.

ELVISELHETETLEN ZAJ.

Állandóan bugott, remegett a föld, csoda, hogy nem siketültek meg a közelben lakó emberek. Mi, a kíváncsi utasok, már alig bírtuk a fület sértő lármát, amely egyre erősödött. Az egyik domb mellett végül megpillantottuk az izzó lángot. Mindössze néhány méter magas volt és csalódva néztünk egymásra, nem értettük, miért olyan kicsi a tűz, amelyet több száz méter magasságának irtak le. Talán nem is ez az igazi szondatüz — gondoltuk. Mintha

csak száraz rözserakást égettek volna a falusiak. Később megoldódott a rejtély, újabb dombra kapaszkodott fel a gépkocsink és szemünk elé tárult a száz méternél valóban jóval magasabb láng. Amit előbb láttunk, az csupán a tűz teteje volt, a többi részét eltakarta a domb.

Tovább már nem mehettünk gépkocsival, le kellett szállanunk és gyalog folytattuk az utat. A meleg egyre fokozódott. Jelzőtáblák figyelmeztettek, hogy cigarettázni nem szabad, tüzet nem lehet gyújtani, mert a levegőben is ott van a veszély. Munkások szegődtek mellénk és magyaráztak a tüzről. Elmondották, hogy mennyien kísérleteztek annak eloltásával, de mindannyian sikertelenül. Már akkor több millió leit ígértek annak, aki a lángot elfojtja. Elmesélték a munkások azt is, hogy különösen esőben nyújtott érdekes látványt a tűz, olyankor ugyanis már fenn a magasban, tíz-husz méterre a lángoszlop csúcától a tűz körül is gőzzé változott a legnagyobb zápor is és ez a víz-gőz, mint óriási ezüstös bura borította be a földnyílást.

A POKOL TORNÁCA.

Hőség kinezott mindannyiunkat, a meleg lépről-lépésre fokozódott és szinte kibírhatatlan

volt. A reszkető föld száraz, repedezett volt, növényt sehol sem láttunk a közelben, még perzselt fűszálat sem. Talán kétszáz lépésnyire álltunk a szondától, közelebb már nem mehettünk, mert arrébb minden szerves életet elpusztított a forróság. Arcunk, kezünk pirult és égett a hőségtől. A világosság szinte vakított és kellemetlenebb volt, mintha bármilyen hosszú ideig néztünk volna a napba. Az óriási lángoszlop úgy lobogott, úgy vibrált, mintha Góllát országában forrasztógép működött volna, szinte látni véltük az óriásokat, akik szították a tüzet, hogy összeforasszák vele az ég gyémántesilagos boltozatát.

Indultunk visszafelé, mert szemünk, fülünk, bőrünk fájt és a szokatlan hőségtől erős fejfájást is kaptunk. Csodálkoztunk, hogy füst nem szállt ruhánkra és nem lettünk kormosak, de a ruhánk valóságosan rántapadt, úgy megizzadtunk.

Levegő után kapkodtunk, szaladtunk visszafelé, el a földi pokol közeléből. Hideg, jégcsapos télre próbáltunk gondolni, Coué autoszugesztios módszerét akartuk kipróbálni, de a forróság ennek ellenére tovább gyötört. Megkóstoltuk a pokol kinyitását és félelemmel gondoltunk az utolsó ítéletre, a mikor a Sátán majd ilyen forróságba vezet le a pokol mélyére a bünösöket. Megfogadtuk és elhatároztuk, hogy többé nem vetkezünk és Dante Isteni színjátékának jeleneteit láttuk magunk előtt, a pokolban legalsó, a legmélyebben fekvő kört...

Indulásuk is, amikor távol az égő szondától a ránk várakozó gépkocsiba szálltunk, zugott a fülünk és dörszöltük szemünket, megkínözva, fáradtan és teljesen kimerülve zuhantunk végig az autó plüssel borított ülésén. Rezgő ablaku házak között, álmos szemű emberek irigy tekintetétől kísérve, félig ájultan és betegesen, de feledhetetlenül félelmes látvány emlékével hagytuk el az állandó és szörnyű nappal vidékét.

Babuczay György.

SPORTESEMÉNYEK

Hatalmas meglepetések a palermói nemzetközi teniszversenyeken

Puncsecs kiesett a további küzdelmekből. A románok közül Tanasescu tovább jutott

A Palermóban lebonyolításra került nemzetközi teniszversenyeknek meg van a nagy szenzációja. Puncsecs a világhírű jugoszláv játékos kiesett a további küzdelmekből. Ellenfele a magyar Szentpétery volt, aki a magyar bajnokságban nem is szerepel az elsőosztályú játékosok között. Ugyancsak kiesett Kovács kisasszony, a jugoszláv bajnoknő, aki viszont a magyar Szilvássytól szenvedett vereséget. A román játékosok közül Tanasescu tovább jutott, míg Schmidt a Radó elleni győzelem után kénytelen volt meghajolni Cucelli előtt. Bereczky Magda viszont Szilvássytól kapott ki.

Eredmények: Férfi egyes: Szentpétery—Pun-

secs 4:6, 6:4, 6:4, Cucelli—Di Chiara 6:0, 6:0, Rogers—Del Bello 4:6, 6:4, 11:9, Schmidt—Radó 7:5, 3:6, 13:11, Tanasescu—Taroni 5:7, 6:0, 6:2, Cucelli—Schmidt—6:3, 6:4, Pallada—Sada 6:3, 6:4.

Női egyes: Florian—Manfrédi 6:3, 6:8, 6:2, Szilvássy—Bereczky 6:2, 6:4, Ullstein—Florian 6:2, 6:2, Szilvássy—Kovács 7:5, 7:9, 6:1, Somogyi—Schumann 6:1, 6:3.

Férfi páros: Cucelli, Vido—Radó, Rogers 7:5, 6:3, Szigeti, Asbóth—Pottino, Flugy 6:0, 6:1, De Stefani, Taroni—Carlo, Polizzi 6:0, 6:1.

Sporthírek minden felől

A Gloria CFR megővta a Venus ellen elvesztett mérkőzését. A galatii Gloria CFR vezetősége megővta a Venus ellen elvesztett nemzeti bajnoki mérkőzést, mert a bajnokságban játszott Iordache is, aki tudvalevően le volt tiltva. A galatiak remélik, hogy minden nehézség nélkül megkapják a mérkőzés két pontját.

Nyole gólt rugott az olasz válogatott a legutolsó edzőmérkőzésen. Az olasz válogatott csapat szorgalmasan készülődik a románok elleni mérkőzésre. Eddig már legalább három edzőmérkőzést játszottak. A legutolsó mérkőzésen a csatársor működött kiválóan, mert nem kevesebb, mint nyole gólt rugott ellenfelének.

Piola eltávozik a Lazioból. Rómából érkezett hírek szerint Piola és Masetti a bajnokság befejezése után elhagyják Rómát. Piola az egyik vidéki egyesülethez megy át, míg Masetti Dél-Amerikába szándékszik kivándorolni, ahol az egyik egyesületnél igen előnyös szerződés várja.

Német—olasz teniszmérkőzés. A két ország teniszezői április 26 és 28-án két napos verseny keretében mérik össze erejüket. A találkozóra Rómában kerül sor. A német csapat valószínű összehívása a következő: Henkel, Beuthner, Rolt Göpfert, Kock. Hiányzanak tehát az eddigi európai hírű német játékosok, mint Metaxa, Manzel és Redl.

A német szövetség június 23 és 30-ikát tartotta fenn a román—német mérkőzés részére. A múlt esztendőben a német válogatott csapat játszott a legtöbb nemzetközi mérkőzést. Ebben az esztendőben a német szövetség a románok elleni válogatott mérkőzés részére június 23 és 30-ikát tartotta fenn.

A sportsajtó véleménye a német—magyar mérkőzésről. A sportsajtó a múlt vasárnap német—magyar mérkőzéssel kapcsolatban azt írja, hogy amíg az első félidőben a németek voltak fölényben, addig a hajrában a magyar csapat került fölénybe. A magyar csapat legjobbjá Sárossy III. volt, míg a németeknél a Binder—Pesser jobbszárny játszott nagyon jól. A nézők száma pontosan 102 ezer ember volt. A németek véleménye szerint a mérkőzés hőse Csikós, a magyar csapat kapusa volt. A magyar csapat egyébként kedden utazott el a német fővárosból.

A magyar szövetség kikéri a román szövetség véleményét a román—magyar klubcsapatok kapcsolatát illetően. A román—magyar sportkapcsolatok kapcsolatban a magyar szövetségnek az volt az óhaja, hogy a románok engedélyezzék a két ország klubcsapatainak mérkőzését is. Erre vonatkozóan a magyar szövetség írásban kéri ki a román szövetség véleményét.

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszokban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

KÖZGAZDASÁG

Az elmaradt tavasz lanyhává tette az üzleti forgalmat

A fogyasztók jövedelme nem áll az árakkal arányban. Heti jelentés az üzleti piacról

A múlt hét kereskedelmi forgalmát a tavasz késlekedése nagy mértékben befolyásolta. A húsvétot megelőző hetek élénksége elmaradt. A vevők részéről tartózkodás észlelhető, ami abban leli magyarázatát, hogy a fogyasztók keresési képessége nem áll arányban az emelkedett árakkal. Végül a hitelmegvonás az egész vonalon észlelhető és a magasabb árakhoz a detailisták sem rendelkeznek kellő készpénzzel. Mindez hátráltatja a tavaszi piac kifejlődését, de remélik, hogy közvetlen a román nagyhéten élénkség áll be. A héten a bejelentésekkel kapcsolatos adminisztratív munka — valóságos leltározás — foglalta le a vállalatokat és nagykereskedőket. A bucarestii kereskedelmi és iparkamara heti jelentése az elmúlt hetet így jellemzi:

Gyarmatárú, konzervek és italok. Nagyjában éppen olyan szilárd maradt, mint az előző héten. Az eladások lanyhák, amit főleg a tatarékoskodásnak és a pénzsűkötésnek lehet tulajdonítani. A nagykereskedők ellátása normális és a keresletnek megfelel a kínálat. A hitelhiány fennáll, a detailisták készletei komplettek. A konzervhúsok eladása hanyatlott, holott kellő készletek vannak. A szeszes italokkal való ellátás normalizálódott, de az eladások gyengéek. Korlátozott a hitel.

Textil és rövidárú. Gyapjában hanyatlott az ügyletkötések élénksége, a készletek — különösen külföldi gyapjában — elégtelenek. A hitelmegvonások tartanak. — A pamutpiac változatlan, parasztáruban nagy a hiány. Ipari pamutban a kereslet tartózkodó. Hitel megszűnt. — A cérnapiac normális ellátás mellett igen élénk. Belföldi árúban kellő a készlet, de gyenge a külföldi szortiment. Általában készpénzüzlet.

A borbélyok a betegpénztári járulékokat nem osztályozás, hanem a tényleges fizetések szerint fizetik

A limisoarai borbély és fodrász cég tagjait már hónapok előtt az alkalmazottak betegpénztári járulékaik szempontjából különböző csoportokba osztották és ezen kategóriákra megszabott járulékokat kellett az alkalmazottak után a betegsegélyező pénztárnál lefizetni. Az érdekelt borbélyok egyrésze ez ellen állást foglalt és az ügy már nyolc hónapja húzódik. Van borbély, akit ez az új beosztás több ezer leinyi megterheléssel is érintett. Elsőnek Ehling Ferenc belvárosi női fodrász vitte az ügyet a betegpénztár mellett működő választott bíróság elé, amely a napokban tartotta meg a tárgyalást. David dr. ügyvéd a borbélyipar képviselőinek álláspontját fejtegette és ennek alapján a bíróság úgy döntött, hogy

a betegpénztári járulékokat nem a megállapított csoportok szerint, hanem az alkalmazottak tényleges fizetése után kell leróni.

A kategóriákba osztott üzleteknél az első osztályba sorozott borbélyok az alkalmazottak után a 6. számú, a második osztály borbélyai az 5. számú, míg a harmadik osztály borbélyai a 3. számú illetéket fizették. Ezzel szemben a választott bíróság kimondta, hogy a fixfizetés lesz továbbra is a betegpénztári járulékok alapja.

A fővárosi betegsegélyező pénztár igazgatója egyébként felhívta az itteni betegpénztárt, hogy a borbélyokat újból osztályozza a tényleges kereset után és ez április elsejével bír ér-

— A kézműárúnál kielégítő mennyiségben szállítanak, de az időjárás és pénzhány gátolja az üzletmenet kifejlődését.

Bőr- és cipőárú. A vegyi cikkekben nehézkes a beszerzés. Kromsóban nagy a hiány. A szakmában a forgalom esőben van. Készlet-hiány, a gyáraknál nincsen hitel, a nagykereskedők azt korlátozták. A detailistáknál levő készletek aszortálódnak.

Építőanyag. A jövő idény építkezési munkálatai megkezdődtek, de a munkáshiány és a fuvarhiány lassítja a beszerzést. A gyárak a készleteket tökéletesítik, de az eladások gyengéek. — Ablaküvegekben az eladások stagnálnak. — Deszkában a belföldi eladások minimálisak, az export élénk és ez utóbbit a készletek kielégítik. — Árúhiány miatt a vasüzlet lanyha, a forgalom esőkkenőben, kivéve a mezőgazdasági cikkeket. Hitelhiány tart.

Fűtőanyag. A petróleumtermékek forgalma a múlt heti mögött maradt. A hitel bizonyos mértékben tágult. — A szénforgalom kedvező feltételek mellett bonyolódik le. Mangálban nehézkes az ellátás, kokszból a szállítás korlátozott. — Tűzfűtőben a hiány megszűnt, a forgalom emelkedett. A hitel teljesen megszűnt.

Gyógyszerészet. A drogua és vegyi árúkkal való ellátás egyre nehezebb. A francia, német és angol behozatal teljesen lecsökkent, az eladások stagnálnak. Különösen mutatkozik az árúhiány glicerinben, ricinusolajban és japán kámforban. Nagyon korlátozott hitel.

Papír. Az eladások menete az előző heti színvonalon maradt, kellő készletek úgy a nagybeni, mint a kicsinybeni kereskedőknél.

vénnyel. Ugyanakkor a központi borbélycég vezetősége is értesítette a timisoarai borbélycég vezetőségét, lépjen érintkezésbe a betegpénztár igazgatóságával, hogy

a borbélyok és fodrászok osztályozása közös megegyezés alapján menjen végbe.

Ilincea Petru, a timisoarai cég elnöke, erre vonatkozólag már megtette a szükséges lépéseket.

A fővárosban három csoportba sorozták a borbélyokat a járulékok szempontjából, de ez indokolt, mert a fővárosban százalékos rendszer van és a borralaló is jelentékeny szerepet játszik. Nálunk nincs százalékos rendszer, hanem a segédek fixfizetést kapnak, a borralaló pedig alig számít valamit. Ezért kéri ismételt a tényleges fizetés után való osztályozást. Hívják meg erre a mestereket és munkásokat is és aki az osztályozással nincsen megelégedve, az felszólámlással élhet.

A timisoarai (temesvári) borbély és fodrász cég vezetősége egyébként értesíti tagjait, hogy minden hétfőn, szerdán és csütörtökön délután 4—7 óra között a cég hivatalos helyiségében, az Eugén de Savoya-ucca 18. szám alatt kaphatnak információt. Felszólítják a fodrászmestereket, akik mesteri igazolványukat már kiváltották, jelentkezzenek a cég irodájában az iparigazolványok kiváltása érdekében. Az iparigazolványt ugyanis csak a cég jóváhagyásával lehet kiváltani.

Szeptemberig változatlan marad a cukor ára

A répa beváltási ára kg -ként 10 46 lei

A Monitorul Oficial közli a cukor árának szabályozására vonatkozó törvényt. Ugyanez állapítja meg az 1940—1941 gazdasági évre a répa átvételi árát: 10.460 lieben vagonként netto, a termelő vasútállomásán, vagy a gyár gyűjtőtelepén átadva.

A cukor ára változatlan marad, vagyis a következő árak érvényesek: Az ország minden városában és vasúti állomással bíró falujában

kristálycukor 32 lei, kockacukor 34 lei. Vasúti állomással nem bíró és gyári raktár nélküli falvakban a kristálycukor 33 lei, a kockacukor 35 lei. A cukorkülönlegességek árai az egész országban: kétszer finomított cukor 32.25 lei, gyöngycukor 33 lei, angol cukor 33 lei.

Az új termelési időszakban előállítandó cukor árát szeptember 1-én fogják megállapítani, tehát addig az árak változatlanok maradnak.

A lisztregiszterek vezetésének megkönnyítése

A Szövetség közleménye.

A Kereskedelmi Testületek Szövetsége felkéri a taggyesületekhez tartozó kereskedőket, akik cement, ecet és élesztő eladásával foglalkoznak, hogy április 11-én, 12-én és 13-án a pénzügyigazgatóságon a dikaszteriális épület III. emelet 92. számú szobában jelentkezzenek. Az ezen árucikkekre kiszabott fogyasztási adó megállapításáról van szó.

Egyben közli a szövetség, hogy a lapokban megjelent határidők megjelölésébe íráshiba folytán tévedés csuszott be, amennyiben április 15-én nem a névre szóló részvények értékének megállapításáról van szó, hanem a nem névre szóló (bemutatóra) részvényekről.

A lisztregiszterek vezetésének megkönnyítésére, a vasárnap bejelentési kötelezettségének a kiskereskedőkre való felfüggesztése érdekében, valamint a patenta fixa X. osztályába tartozó kereskedők rendkívüli jövedelmi adójának ügyében a szövetség vezértitkára Bucurestibe utazott és pénteken tér vissza Timisoarára. Az érdekelt kereskedők tehát szombaton érdektületeik útján kaphatnak felvilágosításokat.

— A télies időjárás ártott a vetéseknek. A viharok, havazások és esők a vetésekre kedvezőtlen befolyást gyakoroltak. A mezőket jórészt még hó borítja — főleg az okiráltságban — és nem állapítható meg, hogy a repce-, árpa- és búzavetések az időjárásra hogyan reagáltak. Mivel a hőmérséklet az elmúlt napokban zero fok alatt is volt, aggodalomra ad okot, hogy a vetés sok helyen lefagyott. A gyümölcsfák szintén szenvedtek a fagy következtében. A mezőkre zúdult nagy eső a talajt elpuhította és ez a körülmény akadályozza a szántási és vetési munkálatokat. Ezekre most már rövid idő maradt.

— A banati (bánsági) buza már 650 lei. A fokozódó vételkedv eredményeképpen a banati (bánsági) buza ára 650 lei mázsánként. Készletek egyelőre még vannak. A többi gabonanemű piaci ára a következő: tengeri 490 lei, korpa 400, zab 580, muharmag 1300, napraforgómag 950, tökmag 1450, árpa 520 lei száz kilónként. Lóheremag 42, lucernamag 63 lei kilónként.

Aki naponta 136 kilométert utazott lakásától a hivataláig..

Londonból írják: Hetvenkétéztendő korában meghalt Harry Strange, egy nagy vállalat nyugalmazott főtisztviselője, aki arról volt nevezetes, hogy 136 kilométernyire lakott a fővárostól és évtizedeken keresztül mindennap pontosan megjelent hivatalában. Kiszámították, hogy szolgálat alatt több, mint kétfélmillió kilométert tett meg a lakásától a hivataláig és vissza.

Harry Strange Peakirk községben lakott, saját gyönyörű villájában. Imádtá a kertészetet és ezért vonakodott attól, hogy beköltözzék Londonba. Kiszámította, hogy sokkal jobban jön ki, ha villájában lakik és reggelenként beutazik a fővárosba. Reggel 4 órakor kelt fel, felöltözött, megreggelizett és biciklire pattant. Kerékpáron tette meg a tízkilométeres utat Peterborough állomásig és innen reggelenként a 6 óra 3 perckor induló vonattal ment be Londonba. Biciklijét mindig a pályaudvari raktárban hagyta. Délután négy órakor ismét vonatra ült, majd visszabiciklizett a falujába. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért folytat ilyen különös életmódot, így válaszolt:

— Szeretem a kényelmet és ezért nem lakom a füstös Londonban. Azonkívül szombaton és vasárnap nem járok hivatalba és ez a vidéki két nap mindenért kárpótol.

Nagyszerűen megszervezte az utaséletét. Elsőosztályú bérlet egyet vett magának erre a vonatra és a vasúti kocsi pompásan berendezkedett. Mindig ott főzte meg a második reggelijéhez a teát. Ezenkívül olvasott a vasúti kocsiban és tanulmányozta azokat az iratokat, amelyeket a hivatalban el akart intézni.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

Színház

Nagy nevető est a magyar színházban

Várady Aladár és Mezey Nelli felléptével

Ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel rendkívüli műélvezetben lesz része a fabricai színház közönségének. A színház igazgatóságának ugyanis sikerült a városunkban tartózkodó Várady művészpárt megnyerni, hogy a család fiatal művésztársaival együtt vegyen részt a színház ma esti műsorán. Mezey Nelli és Várady Aladár neve biztos garancia a könnyed, humoros szórakozásra. A magyar színház művészein kívül, mint vendégek fellépnek a mai vidám est keretében Carnela Perera, a bucurestii Alhambra tagja, Várady Éva és Zsuzsa, Mezey Nelli és Várady Aladár, akik szonok, duettek, triók, villámtréfák, bohózatok és táncatrakciók keretében szórakoztatják a közönséget.

Szombaton este a magyar színház a Nyitott ablak című mulatságos operettet mutatja be, amelyre már serényen folynak a próbák.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este 9 órakor: Nagy nevető est (Várady Aladár és a Perera-duo felléptével.)

Pénteken este: Nincs előadás.

Szombaton este 9 órakor: Nyitott ablak.

Vasárnap délután 3 órakor: Sárga csikó. (Népszínmű, olcsó árak.)

Vasárnap délután 6 órakor: Nyitott ablak. (Rendes árak.)

Vasárnap este 9 órakor: Sárgapitykés közlegény. (Rendes árak.)

Rádió

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 11.

Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárás, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Jules Vasile és zenekara. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.20: Szalonzene. 14: Rádióújság. 14.20: Szalonzene. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania: 19: Időjelzés, idő-

járásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: XIX. századbeli francia zene. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.55: Előadás. 20.15: Énekhangverseny. 20.35: Szimfónikus hangv. ismertetése. 20.45: Rádióújság. 21: Filharmónikus hangverseny. 22.05: Rádióújság, sport. 22.25: Hangverseny folyt. 23.10: Szórakoztató zene. 23.45: Idegennyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Somlay Károly elbeszélései. 11.45: A serdülő, dolgozó leány nevelése. előadás. 13.10: Szabó Sándor hegedűl. 13.40: Hírek. 13.55: Keresztessy Erzsébet énekel. 14.30: Szalonzene. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Ruszin műsor. 17.45: Hírek, időjárás. 18.15: Katonazene. 18.35: Édes anyanyelvünk. 19: Magyar mecénások. 19.25: Hanglemek. 19.45: Baromfitenyésztésről. 20.15: Hírek. 20.25: Pertis Jenő és cigányzenekara. 21: Boldogság vására. Hangjáték 1. felv. 21.25: Művészparádé. Előadás hanglemekkel. 22.40: Hírek. 23.10: Kerpely Jenő gondolkázik. 23.45: Szimfónikus hanglemek. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.35: Magyar- és külföldi tánclemek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 17.15: Hanglemek. 19: Angol nyelvoktatás. 19.45: Szimfónikus lemezek. 20.30: A francia forradalom levelekben. 21: Hírek. 21.25: Cserkészenekar. 22.25: Időjárás. 22.40: Sári Elemér cigányzenekara.

PÉNTEK, APRILIS 12.

Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállás, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Román zene. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.20: Havaji zene. 14: Rádióújság. 14.20: Román szerzők műveivel hanglemekről. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania: 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Egyházi zene. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.55: Előadás. 20.25: Hangverseny. 20.45: Rádióújság. 21: Énekhangverseny. 21.10: Könnyű zene. 22.10: Rádióújság. sport. 22.30: Könnyű zene. 23.45: Idegennyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. étrend. 11: Hírek. 11.20: Tavasz mesék. 11.45: Hogyan gyógyítanak Röntgen sugarakkal? Felolvasás. 13.10: Farkas Sándor cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Diákféltől. 17.45: Hírek, időjárás. 18.15: Polgár Tibor és Mecsek Rudolf kézzongorás jazz számai. 18.40: Új magyar otthon. Közvetítés az Iparművészeti Egyesület kiállításáról. 19.10: Édes anyanyelvünk. 19.15: Horváth Gy-

la cigányzenekara. 19.35: Sport. 20.15: Hírek. 20.25: Az Opera előadásának ismertetése. 20.30: I. Salome. Zenedráma 1. felv. II. Magyar ábrándok. Táncképek. 22.15: Hírek. 23.30: Budapest II. 24.20: Pertis Pall cigányzenekara. 1.05: Hírek. Budapest II. 19.20: Gyorsírótanfolyam. 20.30: Régi pesti iparosok és kereskedők. Előadás. 21: Hírek. 21.25: Szalonzene. 22.35: Időjárás. 22.40: Magyar- és külföldi tánclemek.

SZOMBAT, APRILIS 13.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Jazz-zenekar hangverseny. 12.50: Hanglemek. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Tiroll, bajor, svájci és bécsi zene hanglemekről. 14.00: Rádió újság. 14.20: Részletek francia operettek-ből, hanglemek. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.20: Énekhangverseny. 19.35: Magyar nyelvű hírek: Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.45: Előadás. 20.05: Tristan és Izolda zeneműkövetítése. 21.10: Rádió posta. 22.45: Rádió újság. 0.05: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 13.10: Beszkárt-zenekar. 13.40: Hírek. 14.30: Szórakoztató hanglemek. 14.30: Hírek. 17.15: Eötvös Irén meséi. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Cigányzene. 18.45: Előadás. 19.15: Szalonzene. 19.40: Édes anyanyelvünk. 20.15: Hírek. 20.25: „Utban a Budapesti Nemzetközi Vásár felé.” Hanglemek. 21: „Vén lányok.” Vigjáték négy felvonásban. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Pátria tánclemek.

Budapest II. 18.45: Cigányzene. 19.15: Mezőgazdasági félóra. 20.35: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Hanglemek. 22.35: Időjárásjelentés.

Európai magyar nyelvű hírszolgálat: 18.15: Bécs. 18.30: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 18.50: Pozsony. 20: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 20: Toulouse (328.6 m.), Marseille-Provence (400.5 m.) 20.55: Róma II. (245.5 m. és RH 31.15 m.) 22.15: London Nat. (261.1 m., RH 49.59 m. és 30.96 m.) 22.15: Bucuresti (364.5 m.) 23.15: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.45: Belgrád (437.3 m. BH 49.2 m.) 23.45: Toulouse (328.6 m.) Nice PTT (247.3 m.) 23.50

TENGEREK RABJA

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnomlás tilos.

Gloupachek alig bírt véget vetni a szóáradatnak. Nagyon szigorú és hivatalos arcot öltött és rászólt Lászlóra:

— Tíz líra pénzbírság, mert elaludtál... Másodszor — folytatta még keményebben — jelenteni fogom a parancsnoknak, hogy tiszteletlenül viselkedtél... Harmadszor a következő kikötőben állandóan szolgálatban leszel, mert tegnap este nem jelentetted be, hogy eltávozol, negyedszer...

— Az Istenért Signor! Hiszen együtt mentünk ki! És ön rugatott be... hát akkor hogy... hát az nem lehet... — dadogta László ijedten.

— Nincs rá tanud, különben is én akkor megyek ki, amikor akarok, de neked jelentened kellett volna. Déltől négyig én álltam helyetted őrséget... és akkor még nekiszaladsz itt az embernek és kérdőre vonod... Gyere csak be a kabinomba!

Mikor becsukódott mögöttük az ajtó, Gloupachek kedélyesen megölelte Lászlót és kétszer, jó erősen hátbavágta:

— Számár... azért szídtalak úgy, mint a bokrot ott a híd alatt, mert az a szőrös majom ott állt fölöttünk és már egész délelőtt fájt a szíve érte, nagyon a bögyében fekhetsz... de azért mégis csak jó, hogy itt vagy — mi?

— De Signor, hiszen nekem ott kellett volna maradnom... Hát nem akarja megérteni, hogy szőszegő lettem, hogy nem merek többé a szeme elé kerülni...

— La-la-la — énekelte a harmadik tiszt a két-kedés skáláját — így van ez jól, hogy itt vagy. Mit tudod te, hogy mi várt volna ott? Meg aztán pénzed is alig lett volna, hiszen mindent elköltöttél Montrealtban, kétszáz lírával igazán nem lehet szárazon maradni... Na, lódulj és váltsd le Juret, éjjélkor aztán majd találkozunk. Ettől már? Elmúlt a kázenjammer? És már nyújtott is feléje egy csomag szódabikarbónát. Ezt vedd be, éjjélre semmi bajod sem lesz. Ettől még Valy is elfelejtetted.

Sűrű sötétben, vágnyival ködben kelepelt az An-

gelica propellerje. Elmaradt mellettük a Wight sziget ködkürtje, azután Eddystone csodálatos legendájáról híres világító-tornya, ahol a szerelmes menyasszony várta éveken át elveszett, de mégis mindig hazavárt jegyesét.

Lázard aprókat hunyorított rájuk aztán a Scilly-szigetekenél befordult a hajó észak-keletnek és a rohanó dagállyal rohant a Bristol-öböl északi csücske — Cardiff-felé.

Ott volt aztán forgalom!

A félvilág szén-szegény országai mind ide küldöztették hajóikat, hogy megrakják őket a gyémántnál értékesebb, csillogó fekete walesi szénnel.

Körülményes volt bejutni a kikötőbe. Az apály és dagály közti vízszint-különbözet olyan nagy, mint talán sehohly egyebütt. Így aztán a kikötő vizét féltve őrzött kincsként védik a sűrűn egymásután következő gátak, zsilipek és bizony még egy hajó bejut a moló mellé, vagy három-négy ilyen megvasalt zsilip-ajtón kell keresztülmenni.

Beáll a hajó az egyik ilyen kőteknőbe. Mögötte becsukják a zsilip-kaput és a vizet egyszintre emelik a következő zsilip-kamra vízmagasságával. Azután megnyílik a kapu a hajó előtt, átcsúszik a következő kamrába... és így nyílnak-csukódnak mögötte és előtte a kapuk, míg rendeltetési helyére nem érkezik.

Mikor az Angelica már ott pihent a kikötő szénporos vizében, karnál vastagabb manilla-kötelekkel odakötözve — megrohanták a Tip-ek. A „Tip” az a csodálatos minekhivják, amelyik a szent rakja.

Kerekeken gördülő emeletes vistorony-féle, a melyikbe beleáll a vasúti kocsi, a lift fölviszi vagy tíz méter magasságba, ott aztán megbillen a vagon, elől kinyílik a kocsi ajtaja és zúdul le a szén a raktár fölé állított vályún keresztül a tátogó hajó-test feneketlen mélységébe.

Mindez káprázatos gyorsasággal, szabályszerűséggel megy végbe. Itt, — a „time is money” földjén órára — dehogy, percre és másodpercre vannak beállítva az emberek, itt nincs huza-vona, nincsen amerikaiázás... úgy megy minden, mint a karikacsapás, mint ahogyan jól megolajozott kerekek és rugók működnek az órában.

László látta ezt már nem egyszer, mégis mindig újra meg újra megállt a hajó közepén és elnézte a mozdó, jövő-menő kocsikat, a zuhogó szent, vagy

ha elunta, akkor kiállt a partra és onnan nézte mint merül a hajó egyre lejjebb és lejjebb a vízbe.

Rakodás közben nem igen érnek rá hajó-munkákkal foglalatkoskodni. Az örökös „sifting” — a hajónak a „Tip” alá húzgálása — elfoglalta minden idejüket. Ha lent a parton elordította magát az előmunkás, akkor odafenn lőtás-futás kezdődött, a kötelek megfeszültek és a lomha nagy hajó-test megindult, előre vagy hátra, — összesen vagy tíz centimétert.

Ha még csak nappal lett volna ilyen zür-zavar. De éjszaka néha húszszor kiugratták az embereket ágyukból — már aki ágyban fekiült olyankor, hisz vastagon fekiült a szítaló szénpor mindenütt és nem volt az egész hajón olyan picinyke, fillérvény hely sem, amely szénporral ne lett volna tele.

Nemcsak a hajó volt tele és annak minden zegzuga, de tele volt szemük-szájuk, fülüik, hajuk, orruk... egész testük olyan volt, akár a szerecseneké.

Az első nap végefelé már a kazánok táplálékát rakodták az úgynevezett bunker-ba. A raktárok fedődeszkáiból építettek védőfalakat, hogy a fehér festék meg ne sérüljön a zuhanó széndaraboktól, ponyvákat is húztak itt-ott... a konyhát meg úgy eltorlaszolták, hogy csak életveszéllyel lehetett megközelíteni. A jámbor szicíliai szakács — a cuoco — könyöki és még azon túl is szénporosan turkált egy-két órán, amelyben salátá-levelek izzkálták. A tűzhelyen halak pirultak. Scombrik. Kifordult szemmel, vöröses-barnára pirulva várták, hogy megszólaljon a vacsorára hívó harangszó.

A konyha egyik fala a gépházzal volt szomszédos, másik falának egész hosszában a kazánház rácsos lejárója és a hosszú tűzhely terpeszkedett. Itt, a két pokolbeli meleget okádó vastömeg között ugrott a cuoco, mint valami alvilági szörnyeteg. Más-kor összes haja feketén bugyyant ki a szénporos sapka alól, csurgott róla a veríték, hiszen mindkét ajtó, sőt még a konyha felső szellőztető-nyílása is el volt zárva... „hogy be ne menjen a szénpor a konyhába” — szokták mondogatni az emberek. Voltak aztán, akik azt állították, hogy talán mégis inkább nyitva kellene mindent hagyni és ezeken a szenes napokon kiinn ebédeltetni a legénységet valamelyik lunch room-ban... de hát ilyen forradalmi elvek nem igen találtak megértésre a parancsnokság előtt.

(Folytatjuk)

Újzéland miniszterelnökének kalandos pályafutása és halála

Londonból jelentik: Néhány nappal ezelőtt hosszas betegeskedés után meghalt Michael Joseph Savage, Újzéland miniszterelnöke. Michael Joseph Savage az újzélandi szociáldemokrata párt vezére volt és a munkáspárt az ő vezetésével került először kormányra Újzélandban. 1935-ben alakította meg Michael Joseph Savage kormányát és most az egész brit világbirodalom egyik legtekintélyesebb és legnagyobb stílusú államférfiát gyászolják benne.

A KÖMÜVES FIA

Az újzélandi miniszterelnök igen érdekes és változatos életpályát futott be. Michael Joseph Savage Ausztráliában született 1872-ben. Édesapja szegény kőműves volt és Savage előbb Ausztráliában igyekezett munkát találni.

Fiatalkorában mint földműves dolgozott is ausztráliai farmokon, majd Újzélandba vándorolt, ahol néhány fillérrel a zsebében kezdte karrierjét.

Eleinte fizikai munkával kereste kenyerét Újzélandban is.

Volt raktári munkás, dolgozott öntözőműveknél, majd bányász lett.

Gyakran került igen nagy nyomorba, de sanyarú életkörülményei nem törték meg ambícióját és állandóan tanult. Belépett a szociálista munkáspártba és 1919-ben már képviselőjelöltséget vállalt Aucklandben, ahol szociáldemokrata programmal meg is választották. Azóta minden parlamenti ciklusban megtartotta aucklandi mandátumát.

A munkáspártban csakhamar felismerték nagyon is kivételes képességeit és műveltségét. A parlamenti csoport vezére lett, 1933-ban pedig a párt elnökévé választották és az akkori koalíciós kormányban ő képviselte az ellenzékét. Széles gazdasági szakismereteit az egész politikai élet elismerte és nagyra értékelték.

TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI REFORMOK

Az 1935. évi általános választásokon a munkáspárt megszerezte a többséget és a párt vezére.

Michael Joseph Savage, az egykori ausztráliai földműves alakította meg az új kormányt.

A miniszterelnökségen kívül ő vállalta a külügyminiszeri tárcát is. A Savage-kormány teljesen új alapokra fektette Újzéland társadalmi és gazdasági életét. A nagy gazdasági és pénzügyi ismeretekkel rendelkező miniszterelnök jelentős pénzügyi reformokat léptetett életbe.

A Reserve-bankot állami bankká szervezték át, a kormány átvette a szállítási vállalatokat

és nagy reformjai közé tartozott a heti negyven óras munkahét bevezetése.

Újzélandban ma törvény tiltja, hogy bármelyik iparágban heti öt napnál többet dolgozzon egy-egy munkás.

A Savage-kormány jelentős reformjai közé tartozott az is, hogy lecsökkentette az angol és az újzélandi font közötti árfolyamkülönbséget. A kormány megszilárdította az ország gazdasági életét azáltal, hogy biztosította a mezőgazdák-nak az állandó terményárakat, a dekonjunktura éveiben leszállított fizetéseket és munkabéreket rendeletileg újból felemeltette és kiépítette a tár-

Bucurestii lapok a dán-norvég eseményről

Románia tovább is a szigorú semlegesség és függetlenség elve mellett tart ki

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok bő részletességgel foglalkoznak a nemzetközi eseményekkel. Az Universul a következőket írja:

— Olyan országokat foglaltak el, amelyek a háború kezdetétől kinyilvánították semlegességüket. A legnagyobb nyugalommal kell kísérnünk az események fejlődését és óvakodjunk minden elhamarkodott ítélettől, éppen azért, mert a most folyó események közepette nem lehet teljesen hinni a híradásoknak. Egy megállapítást kell tennünk:

A nemzetközi jognak az államok szuverenitására és függetlenségére vonatkozó elvét megsértették.

A semlegesek elvéről van szó. Különböző indokokat hoztak fel és az erő újból a jog fölé emelkedett. A mi szempontunk ebben a tekintetben változatlan.

A semlegességet érinthetetlen jognak tekintjük, amely az államok nemzeti szuverenitásából fakad.

Abban a pillanatban, amikor ez a jog megszűnik, nem létezik egyetlen törvényes, vagy erkölcsi alap, amely az államok szervezetét szabályozná és a nemzeti szuverenitás pedig csupán látzat lenne.

Ennek a következménye teljes anarchia lenne, amely Európa politikai organizmusában felütné a fejét.

Románia sohasem osztja ezt a nézetet, meggyö-

sadalmi biztosítás és nyugdíjazás rendszerét. 1937-ben az újzélandi miniszterelnök résztvett a londoni királyi koronázásban.

A TÁNCMŰVÉSZ MINISZTERELNÖK

A múlt év augusztusában Savage miniszterelnök súlyos műtéten esett át és azóta állandóan betegeskedett, de betegyágából is tovább intézte országa ügyeit.

A miniszterelnök ismert volt nagy irodalmi műveltségéről is. Igen szerette a zenét és a költészetet. 1936-ban kedves meglepetéssel szolgált a politikusoknak.

Képviselőik egy baráti összejövetel alkalmából műsoros estét rendeztek. A műsoros estélyen csak politikusok léphettek fel. Egyesek énekszámokkal szerepeltek, mások szavaltak. Savage miniszterelnök szólótáncosként lepte meg közönségét és mint táncművész pártkülönbség nélkül nagy sikert aratott.

zódése, hogy a nemzeti szuverenitás és a népek függetlensége minden államnak szent joga, amelyet az egész világnak tiszteletben kell tartania.

— Románia el van határozva, hogy tovább folytatja a béke politikáját Európa ezen részében és

fenntartja szigorú semlegességét, amelyet a háborús bonyodalom kitörésekor bejelentett.

A román közvélemény mély sajnálattal veszi tudomásul a nemzetközi jog újabb vereségét.

Jóviszonyt tartunk fenn mindazokkal az országokkal, amelyek ezt a jóviszonyt őszintén óhajtják.

Minden tőlünk telhetőt elkövetünk, hogy itt a békét megőrizzük, azt a békét, amely a kölcsönös megértésen és együttműködésen alapszik. De el vagyunk határozva arra is, hogy tovább öröködjünk határainkon és nem engedünk meg idegen beavatkozást az ország belügyeibe, sem nemzeti érzésünk megsértését, sem pedig a belső rend és nyugalom megzavarását.

A Romániában Petrescu Cezar „A kis államok tragédiája” cím alatt így ír:

— Semmi sem félemlít meg bennünket. Készülünk és várunk. Ez a kis és semleges államok tragédiája, amelyeknek nincsen szándékában hódítani, bosszút állni, csupán békében akarnak élni.

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Witter trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Lakas

Déli fekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten és 3 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél. 830

Alkalmazás

Rotasör és laboránsnő azonnal felvétetik. Engel fényképezési műtermében. I. Piata Libertatii 4. 908

Allást keres

Jobb nő 3 nyelvet beszél, üzletbe, vagy nagyobb gyermek mellé állást keres. IV. Str. Olanescu 3. 963

Adas-vétel

Dura elem I-t 15! Super elem patent 15 leu. Cristal elem 14 leu. Rádióhallgatóknak engedmény. Veszek: használt kerékpárt, varrógépet és gyermekocsit „Motorica” Arad. 214

Modern sötét hálósobabútort, 3+1 hálózati rádiót és egy jó lencsés fényképezőgépet veszek. Kérem a leírást, árat „Azonnal fizetek” jelígre a kiadóba. 857

Jókarban lévő amerikai íróasztalt keresek. Ajánlatokat kérek telefon 28—61 alá. 858

Külföldre

Kiadó IV. kerület Piata Dragalina 4/a alatt üzlethelyiség kirakattal. Bővebbet Prochaska malom IV., Str. Gării 1. Telefon: 22—50. 860

Butorokat

nagy választékban, részletre is, a régi árban elárusítok UNGOR I., Merczy-u. 7.

Gyárak figyelmébe!

Gyártok motortengelyeket, motorfejeket, transzmissziókat, tüzszerkevényeket és mindenféle gépalkatrészeket. — Vállalok nagyméretű gyalulási munkákat. — Elektromosan hegesztünk mindenféle tárgyakat a legpontosabb kivitelben.

Ing. Coloman Schedivetz fabr. de masini, Timisoara IV. Str. I. C. Brătianu 39 szám.

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma:

28-10.

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle lillomtejkremet, lillom-tejszappant és lillompuvert, három sminben. Kapató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.